

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznika.

Inserti: do 9 petih vrst 1 D, od 10—15 petih vrst 1 D 80 p, večji inserti petih vrst 2 D; notice, poslane, izjave, reklame, preklic petih vrst 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženitne ponudbe beseda 75 p. Popusti le pri naročilih od 11 objav naprej. — Insertni davek posebej. Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upraviteljstvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knaševa ulica št. 5, prtljčno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaševa ulica št. 5, L nadstropje. Telefon št. 34. Dopolnje sprejema le podpisane in sadotno frankovane. Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke:
v Jugoslaviji vse dni po Din 1—
v inozemstvu navadne dni Din 1, nedelje Din 1-25
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu
		v Ljubljani	po pošti	
12 mesecev	Din 144—	Din 144—	Din 264—	
6	72—	72—	132—	
3	36—	36—	66—	
1	12—	12—	22—	

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročilna doplačati. Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročilni vedno 35% po nakaznici. Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Nove nade.

Stare, narodno obrambne bojevnike in idealne manjšinske delavce je po preobratu najbolj žalostilo dejstvo, da je naša akademska mladina kazala v novi narodni državi tako malo zanimanja za našo obrambno propagando. Vrtinec povojne razdraženosti in splošne materialistične usmerjenosti je potegnil za seboj tudi naš inteligentni naraščaj.

Z bolestinim srcem smo se zamislili v one mukopolne čase, ko smo morali hlapčevati tujemu trinogu, a se v kljub Damoklejevemu mečem nad našimi glavami neustrašeno borili za svoja prava, za politično in gospodarsko neodvisnost. Neustrašeni praporščaki v teh gigantskih, za naš majhen narod neenakih bojih pa so bili ravno slovenski akademiki doma in v tujini. Celo srednješolci so se uvrstili kot hrabri dobrovoljci. Izmed takratnih akademikov, ki so se borili s peresom in živo besedo, naj omenim le nekatere, kako: Janko Mačkovec, Lev Brunčič, Vlad. Orel, Gregor Zerjav, J. Klepec, I. Vrabl, L. Zbanič, Pernat, Kisovec itd. Izmed mladih učiteljev so se posebno ekspozirali: A. Hren (Kompoljski), R. Orel, Ciril Petrovec, V. Engelman, F. Erjavac i. dr. Pravi generalni štab pa so tvorili akademiki po svojih društvi in klubih. Njihovo društvo »Prosveta« je v par letih ustanovila nad 50 stalnih in potujočih ljudskih knjižnic v obsejnih krajih ter organizirala brezplačno razpošiljanje časopisov. Isto naloge je tudi vršil »Klub naprednih akademikov v Celju«. Jeseni 1. 1909 se je narodno-radikalno dijaštvo na posebni anketi bavilo z našim narodnim položajem na mejah. Prihodnji jesen pa so priredili isti akademiki v Ljubljani lepo uspešni obrambni tečaj z razstavo.

Narodnoobrambena in manjšinskega dela so se učili naši akademiki v Pragi, kjer so imeli češki akademiki tozadevni muzej z obširno knjižnico ter so izdajali svoj polmesečni »Student-ski obzor menšinov«. Po češkem vzoru so se tudi naši akademiki oklenili takratnega našega obrambnega vestnika »Slov. Branik«, ki so ga marljivo popolnoma brezplačno zalagali z raznovrstnimi prispevki.

Pod skrajno neugodnimi gmočnimi in družabnimi razmerami so študirali naši akademiki v tujini, toda vkljub temu (morda pa baš zaradi tega!) so si ohranili vzvišene narodne ideale in neverjetno požrtvovalnost za narodne potrebe. Dasi so šestokrat stradali suhega kruha, zdrževali so svoje posebne akad. podružnice CMD na Dunaju, v Gradcu, celo v Leobnu ter so pri vsaki veselji in žalostni priliki poslali Družbi denarne zbirke. Starim bojevnikom

so izvajali tak herojski čin solze v oči, da so vzklíkali: domovina s takimi sinovi mora doživeti boljše čase, svoje osvobodjenje! Pa tudi naši narodni sovragi so začeli v očigled toliki narodni zavednosti in idealni požrtvovalnosti dvomiti v zmago svojih zlobnih naklepov.

Po petih letih letargije se sedaj obetajo povrtni opisani lepi časi mladeniškega idealizma, dela in žrtve. Z ustanovitvijo akademske podružnice Jugoslovenske Maticе v Ljubljani bodi pozabljeni, kar se je v tem oziru opustilo in zamudilo. Za nas stare obrambne borbe je bila zadnja nedelja najlepši narodni praznik, dan preporeda in obnove.

Nova akad. podružnica si je začrtala velike naloge. Ker poznamo moč trdne volje pri idealno prožeti inteligentni mladini, zato smo prepričani, da zasnovane naloge tudi izvrši v veliko tolažbo vseh, ki čakajo na našo pomoč. Zbiranje prispevkov je sicer potrebna točka v tem programu, toda še veliko važnejše je podrobno delo in splošna propaganda. V tem oziru pa je ravno akademikom odprta široka pot. V političnih zaneso propagando za cilje in namene J. M. v najoddaljenejši kotičke naše domovine. Z javnimi predavanji in s podrobno agitacijo od osebe do osebe pridobe lahko najširše plasti našega, dosedaj še dokaj apatičnega prebivalstva na deželi.

Nova akad. podružnica obeta osnovati narodnoobrambni muzej. Tak muzej je deloma že ustanovljen ter je množina dragocenega materiala že zbrana v zalogi. Treba je le sistematične razvrstitve in izpopolnitve, v prvi vrsti pa primerne lokala, kjer se naj vse to poučno in bodrilno gradivo pregledno razstavi. Še večje važnosti bo pa informacijska služba, ako se sistematično razdeli. Pri sodelovanju prihajajo v poštev posebne tisti akademiki, ki obvladujejo tuje jezike, posebno francoski in angleški.

Višek obrambne organizacije pa bo dosežen, ako dobimo zopet svoje obrambno glasilo, kakršni je bil že omenjeni »Slovenski Branik«. Dnevni časopis se navadno porazgube in uničijo, še preden pridejo v roke širšim plastem naroda. Mesečnik pa leži stalno na mizah naših čitalnic, bralnih društev, po kavarnah in gostilnah, a koncem leta se zveže in uvrsti v knjižnice.

Toda najsi se izvrši program na ta ali drugi način, kmalu ali v presledkih, zaenkrat je glavno, da je ideja oživljena, ki se naj širi na vse strani v utro in pogum, končno pa v dejansko rešitev našim zaslužnim bratom!

Maršal Borojević o vojni proti Italiji.

Kakor smo že poročali, je »Jugo« slovenska Matica izdala ob obletnici Rapalla zanimivo brošuro, ki vsebuje še neobjavljen spis maršala Borojevića o vojni proti Italiji. Spis je objavil in napisal kratek predgovor naš ugledni sodružnik, Adriaticus.

V predgovoru pravi med drugim: »Nikdo ne bi bil mogel bolje od Borojevića povedati, ali je bila res italijanska vojska, inferiore per numero e per mezzo in kake so bile tiste »slavne zmage«, ki naj opravičujejo predrzne laške zahteve, na škodo vseh vzvišenih gesel, za katere so se bojevali zavezniški; zlasti pa v posmeh pravici samoodločevanja narodov, narodnemu načelu in zahtevi po zaščiti malih narodov.

In Borojević se je odzval, akoravno so mu njegovi rojaki zabranili celó povrtnitev v domovino. V kratkem, a stvarnem in preglednem spisu nam je podal jasno sliko o brezuspešnih naporih Italijanov, da si odprejo s silo pot v sveto našo slovensko domovino. Enajstkrat so si razbili glave ob pečih našega sivega Krasa in šele, ko se je stavba avstro-ogrške monarhije zrušila vsled odpora podjarmljenih slovenskih narodov; šele ko je monarhije ni bilo več, se je posrečilo italijanski vojski potisniti sovražne čete od Piave. A tudi tedaj so se te čete, ki niso več imele niti vladarja, niti države, povlekle, kakor nam pripoveduje Borojević, korak za korakom, v dobrem redu in pod svojim orožjem, povsem različno od obupnega bega italijanskih vojsk po Kobaridu.

To je tisti slavi Vittorio Veneto, najslavnejša zmagava vseh vekov!

Kako malo slavna je bila ta zmaga, vidi se najbolje po dejstvu, da »zmagovita« vojska ni vkorakala v Trst pod razvitimi zastavami, temveč da so prve čete prišle po morju, vodene od bivše avstro-ogrške, a v roke jugoslovenskega »Narodnega sveta« prešle torpedovke, na kateri je plapolala srbska zastava, dočim so prvi laški avtomobili šele dva dni kasneje, preko Krasa, dospeli v Trst pod — belo zastavo, ki so jo šele na vojašničem trgu zamenjali z laško, do tedaj skrito trobojnico!

Borojevićev spis svojača iz razlogov, ki jih ne kaže tu razlagati, ni bil objavljen. Dances pa, ko Italijo preplavlja šovinističen val in ko je z druge strani maršal Foch v znanstveni reviji jasno povedal, komu se ima Italija zahvaliti, da je po Kobaridu ni doletela usoda poražene Romunije, je prišel čas, da se čuje tudi Borojevićev glas.

V svoji skici, kakor jo sam imenuje, povdarja Borojević uvodoma:

»Italija je do sedaj znala po vsaki vojni in vkljub vsem neuspehom svoje orožja izkoristiti političen položaj in diplomatičnim potom doseči uspehe.

To pot se hvali, da je zmagala in svoje politične zahteve pri mirovni pogodbi utemeljuje proti prijateljem in neprijateljem z uspehom svojega orožja.

Prišlo je dne 23. maja do vojne napovedi dvojni monarhiji.

Proti 24 svežim italijanskim divizijam italijanske vojske je bilo osem nezadostno oboroženih, deloma iz črno-vojniških formacij sestavljenih avstro-ogrskih divizij s popolnoma nezadostno artiljerijo...

Pričakovani takojšnji napad pa je izostal. Italija je nastopala pretirano »previžno«. Dne 27. maja 1915. petega dne po vojni napovedi — je dospel poveljnik armade na Sočo, se orijental in sklenil: niti pedi naše zemlje se ne prepusti brez skrajnega boja, obrambo se torej sprejme na Soči.

Kako smel je bil ta sklep in kako trde zahteve je nalagal četam, tega sem se seveda zavedal.

Na to riše Borojević precizno in pregledno, s strokovnjaškim znanjem potek vseh bojev na italijanski fronti in zaključuje svoja izvajanja:

»Vojna je bila končana, ne da bi bilo italijanski armadi dano, priboriti si laborij. V začetku vojne od Cadore zamujen čas se ni dal niti v triletni borbi doprinesiti. Za antanto je bila Italija progosta bolj zadrega kakor po moč. Leta 1916. so jo rešili Rusi, leta 1918. pa Francozi, Angleži in Amerikanci, kakor tudi v velikem slogu izvedena in z bogatimi sredstvi podprta propaganda, ki je vnašala v dvojno monarhijo korupcije. Kakor v prejšnjih vojnah, tako tudi to pot niso bili vojskovodje tisti, ki so Italiji prinesli izpolnitev njenih aspiracij, temveč njeni državniki.

Nepravilno bi bilo delati za to dejstvo odgovorne laške čete ali pa italijanski narod. Čete niso bile slabe, artiljerija in letalci naravnost izvrstni. Italijanski narod, njegov parlament, njegov tisk so podpirali vojsko požrtvovalno in so bistveno pripomogli, da se ni sesula država kljub dolgotrajni vojni in številnim razočaranjem ter pomanjkanjem, ki jih je nosila s seboj vojna.

Italija more svoje zahteve na mirovnem kongresu utemeljevati z vsemogočimi argumenti, samo ne s svetostjo dogovorov in z uspehom orožja.

Da mora svoje meje iz strateških ozirov pomakniti v prostore, kjer biva

neitalijani, je le dozdeven argument, ker gorovja, reke, pušave niso nikdar za odločne vojskovodje na čelu hrabrih čet ovire; danes niso pa niti svetovna morja.

Državni proračun.

Proračun zunanje ministrstva. — Važna zunanjepolitična debata. — Proračun ministrstva poljedelstva. — Ustanovitev kmetijskih šol.

— Beograd, 14. novembra. (Izv.)

Druha sekcija finančnega odbora je imela včeraj popoldne sejo, na kateri je nadaljevala razpravo o proračunu zunanje ministrstva. Tekom razprave o posameznih postavkah proračuna se je razvila zelo živahna in dolgotrajna debata o delovanju naše diplomacije, o organizaciji diplomatske in konzularne službe v inozemstvu kakor tudi v splošnih črtah o sedanji zunanjepolitični situaciji.

Opozicija je utemeljeno kritizirala dosedanje delovanje Presbira, katerega preureditev v smislu moderne žurnalistike je nujno potrebna. Šef Presbira ima nalogo izdelati podoben načrt o organizaciji izvestilne službe in je sekcija v ta namen votirala 2 milijona dinarjev. Sprejet je bil dalje predlog, da se imajo v vseh važnejših centrih v inozemstvu pri poslatištih ustanoviti mesta novinarskih atašeev, katerih dolžnost bo obveščati našo javnost o vseh važnejših dogodkih v dotični državi kakor tudi nasprotno informirati inozemstvo o naših razmerah. Sekcija je dalje tudi odobrila predlog, da se ustanove pri konzulatih trgovski atašeev.

Daljša in zelo živahna debata se je razvila o dispozičnem fondu zunanje ministrstva. Opozicija je ponovno zahtevala, da se ustanovi poseben parlamentarni odbor za zunanje zadeve, ki bo vodil kontrolo o zunanji politiki. Zunanji minister je to zahtevo odklonil. Za dispozičjski fond je bilo končno določenih 4 milijone dinarjev v srebru, 3 mil. 200.000 francoskih frankov in 800.000 v zlatih šibicah.

Sprejet je bil dalje predlog, da se ima na Poljskem v Varšavi ustanoviti generalni konzulat, ker so postali trgovski stiki med obema državama zelo živahni. Na pripombo, da se naj ustanovi tudi konzulat za Finsko, je zunanji minister izjavil, da že tak konzulat obstoja.

Kratka, zelo značilna razprava je bila tudi o obnovitvi diplomatskih odnosov s sovjetsko Rusijo. Člani opozicije, zlasti demokratje, so navajali tehnice in utemeljene razloge, da naša kraljevina stopi zopet v diplomatske in prijateljske stike z Rusijo. Zunanji

Claude Farrère — prevel Miran Jarc:

Civiliziranci.

Roman.

67

Puhnil je še zadnje oblacke dima iz cigarete, ki jo je pogasil z nogo.

»Sicer pa se mi zdi, da vse to prav tako dobro veš kot jaz.«

Plamen svetiljke je še vzplapolal v vedno nižjih zubljih, ki so metali na stene plešoče rdečkaste sence.

Fierce je nagnil glavo. Kaj naj mu odgovori? Torral je govoril resnico, ničesar ne bi mogel postaviti proti njegovi neovrgljivi dogmi. Nenadoma je zagledal Fierce med prikaznimi njegovih burnih misli — gospodično Sylvio — tako čisto, tako varno, tako neverjetno srečno.

»Seveda!« je nenadoma vzklíknil. »Vse to vem. Tvoj katekizem sem se naučil že v gimnaziji. Še predno sem se mu priložil, sem že živel nagon-sko po njem: samo to je resnica in vse drugo je laž. Da, da, vse to vem. Toda kaj? Ni ne boga, ne zakonov, ne pravosti. Da, ničesar ni, je samo pravica, ki veleva, da naj se vsak povese, kjer mu ugaja in naj živi na stroške slabejših. In potem? O, kako sem izrabljal to pravico. In za gospodari-co sem si izvolil to najbolj samoljubno in najneizprosnejšo resnico: ali je moja krivda, če se bom danes zadušil v njenem objemu? Ali je moja kriv-

da, če sem tam, kjer najdeš ti srečo, našel le trudnost in gnus. Nič čutiš, nič trpeti — to mi ne zadošča. Nečesa drugega sem želel. Ne maram več živeti le za to, da bom jedel, pil in spal. Ničesar nočem več slišati o tej resnici, ki mi ne da nič boljšega: ljubša mi je laž, ljubša so mi neumnosti, prevare in solze!«

»Ti si blazen.«

»Ne! Prav jasno gledam. Kaj mi mar resnica! Nič, trikrat nič! Sreče potrebujem. Videl sem ljudi, ki so živeli v laži, v vsej mlakuži verstev, zapovedi, poštenosti in čednosti — in bili so srečni...«

»Srečni kot ujetniki v verigah.«

»Vseeno. Ali ni morda bolje v ječi kot na prostem?«

»Poizkusi in vidiš boš.«

»Ne morem več poizkusiti! Kdor stopi iz te ječe ven, se vanjo več ne povrne. Zdaj, ko sem spoznal že resnico, se ne morem več vrniti k laži. Toda kako mi je žal po laži — resnico pa sovražim.«

»Norec.«

»Kaj je storila z nami resnica, ki smo jo goreč-rnili ljubili kot kristjani svojega Krista? Kaj je storila ta resnica z Rochetom, z Mévilom in z mano? Zdaj so bolni in postarani; na nas preži ohromelost ali pa samomor.«

»Mene pa je napravila srečnega.«

»Pojdi, pojdi! Ti si ubežnik in izobčenec. Žigar življenje se je zlomilo kot slamnata bilka in ki jutri

onečaščen, obsojen, proklet in od vsepovsod izgnan ne bo našel niti pokopališča, kamor bi položil k počitku svoje trudne kosti.«

»Morda. To ni nikak dokaz.«

Polagoma se je stemnilo, svetiljka je še zaplapolala kot v temini plešoča večča. Torral je mirno dejal:

»To ni nikak dokaz. Morda sem se zmotil; toda to je le računaska pogreška. Metoda tega problema je le prava. Začel bom spet znova.«

Poslušal je uro, ki je bila v nekem zvoniku.

»Začel bom spet znova. Treba mi je le življenje na novo oblikovati. Odhajam, z bogom. Preje bi te vzel s seboj, da bi skupno pobegnili; odšla bi živa in močna iz razvalin, ki se bodo tu zrušile in te podule. Toda ti si pljunil v civilizacijo, spet se vračaš k barbarom in jaz odhajam sam. Z bogom.«

Stopil je k vratom. Svetiljka mu je bila na poti in odsunil jo je z nogo.

Vnovič je zaklical: »Z bogom.«

Odšel je.

Fierce je ostal sam v temni kadihlci in je poslušal oddaljuječo se korake. In ko je še prisluškaval, ga je nenadoma vsega pretreslo daljno žumenje — zamolklo bobnenje, ki ga je zanesel južni veter — komaj slišno grmenje angleških topov tam dol na morju.

XXXIII.

Sedemnajstega maja 19... — Ob desetih zvečer. Lune ni. Nebo je oblačno in težko od dežja.

Drug za drugim plovejo saigonske torpedovke tiho po reki navzdol nasproti sovražniku; sedem torpedovk je celokupno brodogradni arzenala. Storili so vse, kar je bilo mogoče, kajti zdaj gre za najodločnejši udarec; mesto je treba rešiti zapore, še predno utegnejo dospeti polki iz Hong-Konga. Štiri torpedovke so povsem redovito oborožene; ostale pa so opremljene kar za silo, kolikor so pač mogli postaviti moštva iz križark in topniških ladij; admiral Orvillierski pa jim je dal svoje pribočnike za kapitane.

Nobenh svetiljk ni, nobenih znamenj, sploh ni ničesar, kar bi jih utegnili izdati. Črne torpedovke drsijo skrivaj skozi noč. Stiroglato klop, ki naličuje mizici za čaj, obdaja železna ograja. Tu sedi Fierce, ki se okleplje mokre kovine. Spodaj se sklanja krmar nad kompasom; na desni in levi beže fosforescujoče vodne mreže; vsekrog prši na reko topel dež, premočena platnena obleka se lepi na ramena.

Štirinajst voziljev: brzo, položno in enakomerno težita oba bregova. Vsaka sekunda zahteva zelo pozorno krmarjenje po tej zaviti reki. Toda to je skrb voditelja tega brodogradni Fierce poveljuje št. 412. peti ladji, njegova briga je le, da vodi svojo torpedovko po že začrtanih, svetlih razorih.

Trenotno je to opravilo kar lahko. Z roko kaže Fierce krmariju pravo smer: na desno, na levo, zdaj sem... pri tem pa sanja... njegove raztresene misli so vedno dalje proč od sedanjosti in od tega kraja.

Minister je kratko izjavil, da se že deluje za obnovo diplomatskih stikov, a do zdaj še ni pozitivnih rezultatov. Pri tem je poudaril, da je potrebna dobra diplomacija, da se ne izgubi zveza s Sovjetsko Rusijo. Razvila se je tudi kratka debata o ruskih beguncih, za katere plačuje naša država milijonske zneske.

V debati o splošnem mednarodnem položaju je zunanji minister izjavil, da ne obstaja po njegovem prepričanju za nas nikakoli nevarnost niti od strani Madžarske, niti od strani Bolgarske. Končno je bil sprejet budget zunanjega ministrstva.

Danes začne druga sekcija razpravljati proračun ministrstva prosvete. Splošno računajo, da bodo sekcije končale podrobno razpravo o posameznih proračunih do četrtka, na kar pride proračun v plenum finančnega odbora.

Prva sekcija finančnega odbora je razpravljala proračunski predlog o državnih dohodkih. Razvila se je v glav-

nem zelo ostra debata glede direktnih in indirektnih davkov in glede trošarin. Razvila se je tudi debata o dohodkih velikega državnega posestva Belle, ki so proračunani na 176.342.000 Din.

Tretja sekcija je razpravljala o proračunu poljedelskega ministrstva. Bila je zelo ostra debata, kajti opozicija je vehementno kritizirala dosedanje agrarno politiko vlade. Splošno se je naglašalo, da mora vlada posvečati največjo pažnjo razvoju kmetijskega združništva in je bil kreditu za ustanovitev kmetijskih združenj po 1.300.000 Din votiran še nadaljni kredit po 200.000 Din. Sklenjeno je, da se ima ustanoviti še 8 novih kmetijskih šol in to povečini v Južni Srbiji tako v Štipu, Kavadaru in Prištini. Za zgradbo teh šol je votiran kredit v znesku 50 milijonov Din. Celokupni proračun poljedelskega ministrstva je povišan za 70 milijonov Din.

Telefonska in brzojavna poročila

Poostreitev politične situacije.

Grožnje nemških poslancev vladi. — Borba za mesto Žomboljo. — Zahteve vojvodinskih radikalov.

— Beograd, 14. novembra. (Izv.) V krogih nemških poslancev so včeraj govorili, da je nemški parlamentarni klub odposlal vladi pismeni protest zaradi odstopa mesta Žombolje Romunski. Protest med drugim izjavlja vladi, da nemški parlamentarni klub absolutno ne bo več podpiral radikalne homogene vlade, če se ne vpoštevajo želje nemškega naroda v Žombolji, ki ne želi pripadati k Romunski.

— Beograd, 14. novembra. (Izv.) Predsednik nemškega parlamentarnega kluba dr. Kraft je izjavil zastopnikom beogradskega tiska, da bi pomenjal odstop Žombolje Romunski veliko gospodarsko škodo, ker je to mesto važen industrijski center za severni Banat. Na drugi strani pa izjavljajo vojvodinski radikali, da je za nas veliko večje politične in kulturne važnosti pridobitev avstrijskih erbskih krajev Medoša in

Pardanja. V teh vseh prebiva izključno pravoslavni srbski element, ki je vedno ostal zvest svojim tradicijam. Med vojno je bilo ravno iz teh dveh vasi največ dobrovoljcev, ki so se na solunski fronti in v Dobruži borili za narodno ujedinjenje in svobodo. S tem, da prideta Medoš in Pardani pod Jugoslavijo, bi bili borci deležni največje nagrade, ki jo more dati naša država zavednemu narodu, s v o b o d e!

Borba za Žomboljo se sedaj nadaljuje z največjo ostroščjo. Na eni strani vojvodinski radikali naglašajo, da je bolje izgubiti 12.000 Nemcev, ker se tako tudi oslabi politični vpliv Nemcev, kakor da se dopusti, da ostane 9000 zavednih Srbov pod tujo vlado. Tako Nemci kakor tudi vojvodinski radikali groze z gotovimi političnimi akcijami, ki bi ne bile ljube vladi in bi vlado spravile v velike težkoče.

Zadnji poskusi restavracije monarhizma v Nemčiji.

Vesti o povratku bivšega cesarja Viljema.

— Pariz, 13. nov. (K) Današnji jutranji listi priobčujejo senzacionalno vest, da se bivši nemški cesar Viljem povrne z svo družino v Nemčijo. Baje je, da je dobil od nemške vlade potne liste tako, da je pričakovati njegov povratak v prihodnjih dneh. Ta vest uradno še ni potrjena.

— Rim, 13. novembra. (Izv.) Francoske vesti o nameravanem povratku bivšega cesarja Viljema v Nemčijo so bile sprejete v vladnih in političnih krogih z gotovo skepsjo. Pričakujejo, da nemška vlada ne bo odobrila upostavitve Hohenzollernske monarhije. Zelo živahno se komentira tudi vest »Corriere d'Italia« iz Pariza, da je na zadnji poslanski konferenci postavil angleški poslanec predlog, da se Nemčija postavi pred alternativo: da izžene prestolonaslednika iz Nemčije ali pa ga izroči zavzemnikom.

— Dunaj, 14. novembra. (Izv.) »Transatlantic Radio« javlja po informacijah iz Bruslja in Anverze, da se povratak bivšega nemškega cesarja Viljema pričakuje za 4. december. Viljem je že baje prejel potne dokumente od državnega kancelarja dr. Stresemanna.

Tajne vojaške odredbe Italije.

— Rim, 13. novembra. (Izv.) Pod predsedstvom Mussolinijevim je bila danes popoldne zelo važna konferenca v vojnem ministrstvu. Vrhovnemu vojnemu svetu so prisostvovali minister vojne, minister mornarice, finančni minister, general Giraldi, predsednik admiralskega zbora admiral Solari in general Badoglio. Vrhovni svet je trajal tri ure. O sklepih vrhovnega sveta ni bilo izdano javnosti nikakoli poročila. Nekateri člani vrhovnega sveta so samo lažljivo izjavljali: »Storjeni so bili važni sklepi!«

Nova akcija Francije proti Nemčiji.

— Pariz, 13. novembra. (K) »Havas« javlja: »Chicago Tribune« v ponedeljek, da namerava ministrski predsednik Poincaré zapleniti dohodke carin v Hamburgu in Bremenu na korist zaveznikov, in to s pomočjo angleškega brodirja. Daje namerava zasedeti Francija Frankfurt, Elberfeld in Bremen.

VAŽNA NAREDBA ŽELEZNISKEGA MINISTRSTVA.

— Beograd, 14. novembra. (Izv.) Ker se je ugotovilo, da se niso hoteli mnogi železniški uradniki in uslužbenci naučiti državnega jezika, to je srbohrvaščine ali slovenščine, je prometno ministrstvo izdalo na šefe posameznih direktij in postaj nalog, da sestavijo seznam onih oseb, ki niso večje državne jezika.

PAPEŽ ZA ZDRUŽITEV KATOLIŠKE IN PRAVO-SLAVNE CERKVE.

— Rim, 13. nov. (Izv.) Ob priliki tristoletnice smrti sv. Jozafa, nadškofa v Polocku, je razposlal papež encikliko, posvečeno vprašanju združitve pravoslavne cerkve s katoliško. Med vsemi razkoli je bil najžalostnejši oni, ki je povzročil odcepitev velikega dela vzhoda od zahoda. Ta razkol je potegnil za seboj mnogo vzhodnih Slovanov, in na koncilih v Lyonu in Firenzah ga ni bilo mogoče poravnati. Pod papežem Klementom VIII. se je razkol vsaj deloma poravnal, sporazum pa je zapečatili dne 12. novembra 1623 nadškof v Polocku Jozafat Kunzevicz. Tristoletnico porablja papež za dokaz svojega očetovskega nagnjenja do vzhodnih Slovanov. Škof Jozafat je bil umorjen med službo božjo. Papež vabi pravoslavne k vrnitvi v katoliško cerkev in vsodbujati katoličane, naj delajo v to svrhu in dajejo dober vzgled. Katoliška cerkev je vedno spoštovala vzhodne obrede in jih tudi branila.

RAZDELITEV POKRAJIN V OBLASTI.

— Beograd, 14. novembra. (Izv.) Ministrstvo notranjih del je včeraj sklicalo konferenco zastopnikov pokrajinskih uprav in srečnih načelnikov. Na konferenci se je razvila daljša debata o razdelitvi Slovenije in Hrvatske na oblasti. Prišlo je v razpravo tudi vprašanje imenovanja novega pokrajinskega namestnika za Slovenijo. Imenovanja je bilo več kandidatov.

VELIKA IZSELJENISKA AFERA.

— Beograd, 13. novembra. (Izv.) V ministrstvu za socialno politiko se je danes dopoldne sestala posebna komisija, ki preiskuje veliko afero in goljufijo s potnimi dokumenti. V afero je zapletenih več uradnikov ministrstva za socialno politiko, kakor tudi razni izseljeniški agenti. V prvi vrsti gre za izseljenice, ki so morali plačevati ogromne svote za potne liste v Ameriko. V opredilu je dalje afera parobrodne družbe »Bela Zvezda«, proti kateri so izseljenci iz Slovenije in Hrvatske dvignili številne pritožbe, da so jih za vožnjo ogoljufili in prevrtili za velike svote. Ministrstvo za socialno politiko bo zahtevalo, da spremeni ta družba vodstvo generalnega zastopništva v Zagrebu.

GRŠKI KRALJ ODSLOPI.

— Pariz, 13. nov. (Havas) Listi javljajo iz Aten, da se je baje izjavil kralj Georgios pripravljenega zapustiti Grško za kratko dobo, dokler se položaj ne razbistri. Kralj bi imenoval za ta slučaj regenta, katerega bi predlagala vlada.

NOVE VOLITVE NA ANGLEŠKEM.

— London, 13. nov. (Izv.) Ministrski rednik Baldwin je predložil kralju v podpis dekret o razpustu parlamenta. Razpust se izvrši 16. tm.

— Pariz, 14. novembra. (Izv.) Iz Londona javljajo: Parlament se danes sestane. Vlada razpusti parlament v četrtek ali v petek. Nove volitve se imajo vršiti 5. ali 6. decembra.

SKLEPI REPARACIJSKE KOMISIJE.

— Pariz, 13. nov. (Havas) Na predlog Barthou-a je reparacijska komisija sklenila čimprej pozvati zastopnike nemške vlade na posvetovanje o plačilni sposobnosti Nemčije. Nemška vlada bo pozvana odposlati zastopnike tekom 10 dni. Predlog je bil soglasno sprejet. Ravnotako je bil soglasno sprejet predlog o pogojih glede proučevanja plačilne sposobnosti. Komisija strokovnjakov ima določiti koliko lahko plača Nemčija v letih 1924, 25 in 26.

SKUPŠČINSKE VOLITVE V ALBANIJI.

— Tirana, 14. nov. (Izv.) Volilna kampanja za volitve v narodno skupščino je v polnem teku. Tako opozicija, kakor tudi vladna stranka se začeli ostro politično borbo in je verjetno, da volitve ne bodo potekle kar tako mirno brez incidentov in krvavih spopadov. Volitve so določene za 27. tm. Najpreje se volijo volilni zaupniki. Na vsakih 200 volilnih upravičencev pride 1 volilni zaupnik. Ti zaupniki potem izvolijo iz svoje srede 110 poslancev za veliko narodno skupščino.

AVSTRO-NEMŠKA KRIVDA NA SVETOVNI VOJNI.

— Pariz, 13. nov. (Izv.) Izšel je četrti zvezek Zvezdendorfovih spominov na svetovno vojno. Ta zvezek je posebno zanimiv, ker podpira na neovržen način avstro-nemško krivdo na svetovni vojni. (Ekscerpt iz te zanimive knjige priobčimo te dni. Uredništvo.)

— Praga, 13. nov. (Izv.) Pred kazenskim sodiščem se je danes ob 9. dopoldne pričela razprava proti morilcu bivšega bolgarskega ministra Daskalova, dijaku Anastaziju Nikolovu. Nikolov je slaboten mladenič. Razprava je trajala ves dan in bo razsoda proglašena šele tekom jutrišnjega dopoldneva.

VREMENSKA NAPOVED.

— Dunaj, 13. novembra. (Uradna vremenska napoved za 14. nov.) Izpremenljivo, deževno, nekoliko topleje, jugozapadni vetrovi, ponekod bolj hladno in vedno slabše vreme.

Politične vesti.

— Sporazum med demokrati v Banatu. Pri volitvah v narodno skupščino je nastal med demokrati v Banatu razkol. Otili so se v dve skupini — v Davidovičevce in Pribečevičevce. Kakor poročajo iz Bečkereke, se obe skupini sedaj zopet združita. Dne 26. t. m. bo v Velikem Bečkereku zbor demokratske stranke za ves Banat. Na zboru se izravnavajo vsa nesoglasja. Shoda se udeleži tudi Svetozar Pribečević.

— Razdelitev države na oblasti. Iz Beograda poročajo, da je vlada krepko odločena izvesti zakon o razdelitvi države na oblasti tudi glede Hrvatske in Slovenije. Najprej se izvrši zakon v Sloveniji, nato pa se razdeli tudi Hrvatska v štiri oblasti. Klerikalna poslanka dr. Hohnjec in dr. Kulovec sta v imenu svoje stranke vložila protest proti razdelitvi Slovenije v dve oblasti. Minister notranjih del, Vujčić, je poslancema odgovoril, da je razdelitev na oblasti po ustavi in zakonu neodložljiva zlasti zato, ker namerava vlada že meseca februarja 1924. odrediti volitve v oblastne skupščine. Nadalje je naglašal, da ne bo nihče mogel zabraniti, da Slovenci in Hrvati zopet združijo razdeljene pokrajine v eno upravno celoto, ako se jim posreči oživitviti svoje zahteve po avtonomiji.

— Naši parlamentarci na Poljskem. Delegacija jugoslovenske narodne skupščine je dospela v ponedeljek v Varšavo. Na kolodvoru je bil sličen sprejem. Jugoslovenske goste je pozdravil v imenu poljskega naroda predsednik parlamenta, ki je v svojem govoru poudarjal skupnost političnih, narodnih in gospodarskih interesov, ki vežejo obe državi. Na pozdravu se je zahvalil podpredsednik naše narodne skupščine Bakšić, ki je v svojem govoru naglašal zgodovinsko borbo, ki sta jo vodili Jugoslavia in Poljska za svojo narodno in državno neodvisnost. Izrazil je nado, da bo razmerje med obema državama v bodočnosti ne samo prijateljsko, marveč tudi bratsko in da bodo vodilni državnik obeh držav z vsemi silami delovali na to, da se v bodočnosti uresniči ideal slovanske vzajemnosti.

— Stjepan Radić piše in piše... Hrvatski blokaški listi priobčujejo 28. in 29. pismo Stjepana Radića iz Londona. V prvem pismu poroča o svojem razgovoru z dvema angleškima politikoma, katere je seveda baje popolnoma pridobil za svoje nazore, v drugem pa podaja vsebino članka neke angleške pisateljice Durhan. O tem pisateljskem delovanju Stjepana Radića priobčimo v soboto zanimiv podatek izpod peresa Fridolina Zolne, na kar čitatelje že danes opozarjamo.

— Arefacija inozemskih korespondentov v Berlinu. Berlinska policija je aretirala dopisnika newyorškega dnevnika »Forward« baje zato, ker je svojem listu poročal o židovskih pogromih v Berlinu.

— Novi dunajski župan. Včeraj je bil izvoljen za dunajskega župana znani voditelj socialdemokratske stranke dolgoletni parlamentarec Karel Seitz. Prejšnji župan Jakob Reumann, ki je izpolnil že 70. leto, se umakne v privatno življenje. Za prvega podžupana je bil izvoljen socialni demokrat Emmerling, za drugega podžupana pa krščanski socialist Hoss.

— Spremembe v diplomatski službi. Imenovani so za izrednega poslanca in polnomočnega ministra pri kr. poslanstvu v Budimpešti dosedajni poslanik na Dunaju Tihomir Popović, za izrednega poslanca in polnomočnega ministra pri kr. poslanstvu na Dunaju dosedajni poslanik v Budimpešti Milan Milojević; za generalnega konzula v Smirni šef prometne sekcije pri oddelku za mednarodne pogodbe Dimitrije Čohadžić; za honorarnega konzula v Pragi trgovec Roka Bradanović; za hon. konzula v Frankfurtu n. M. industrijalec Hari Fuld; za hon. konzula v Draždah gen. direktor akcijskih družb Fritz Sie; za hon. konzula v Autofagasti zdravnik dr. Fran Pervan.

— Zakon o sodnikih. Zakonodajni odbor je včeraj nadaljeval razpravo o zakonu glede organizacije sodišč. V pododboru so bili sprejeti člani 69 do 74 brez bistvenih sprememb.

— »Zastava« večerni list. Radikalni dnevnik v Novem Sadu »Zastava« izhaja od tega tedna dalje kot večerni list.

— Sedanja in bodoča Jugoslavia. Angleški general Thomson je posvetil balkanskim razmeram že pet člankov. V zadnjem govoru o Jugoslaviji, zlasti o srbsko-hrvatskem sporu v zvezi z zunanjo politiko SHS. Thomson zagovarja stališče, da Angleži nimajo nobenega razloga, da bi se priključili Italijanom v njihovemu strahu glede jugoslovenske federacije, ki utegne nekega dne sprejeti v svoje naročje tudi Bolgare. Jugoslavia, pravi on, je velika sila v povojih in predstavlja sedaj samo nekaj eksperiment. Da-li se bo ta eksperiment posrečil, to je odvisno od mnogih faktorjev.

Gospodarstvo.

Sovjetska industrija.

V času državljanske vojne v sovjetski Rusiji je začel razvojno vsojeto gospodarstva (VSNI) znani Rykov. Niemu je poverila usoda nacionalizacijo ruske industrije, kar je izvršil z velikim uspehom: upropastil je industrijo popolnoma in deorganiziral vse gospodarsko življenje v državi. Inženir Rykov se je kmalu lahko prepričal, kam vodi ta pot. Toda on je nalašč pretiral številke, da bi mogoče nadalje držati javno mnenje v zmoti, ki je bila ugodna za sovjetsko vlado. Nekaj časa je centralni statistični urad v Moskvi s vso vneto priobčeval napadne podatke, ki jih je Rykov razpošil po vsi državi. Propagandne državne industrije pa se lahko prikrija samo dotlej, dokler so na razpolago zaloge iz prejšnjega režima in dokler notranji dogodki odvrtajo zanimanje javnosti od gospodarskega položaja. Ko je bila končana državljanska vojna, je bil Rykov sprič popolnega gospodarskega kraha prisiljen, da k ekonomski politiki novo smer, ki vodi komunizem k absurdnosti.

Kmetijske vstaje l. 1921 in kronično trdnjavsko toplotno kot njihov odmev so Ljenu opozorile, da riskira izgubiti tudi politično oblast, ako ne stori naglega in odločnega koraka v drugo smer. In Ljenu je okrenil komunizem nazaj, k takozvanemu neupu (nova ekonomska politika). V industriji je bil položaj neznesen. Tekom 1918 in deloma 1919 leta je država živela od industrijskih izdelkov, podedovanih od prejšnje buržuazne vlade, do začetka 1920 lpa od preostalih polfabrikatov in sirovin. Od začetka l. 1920 pa se je začelo z obdelavo sirovin s pomočjo lastnih sredstev in naprav. Sedaj breni lastna glava, so dejali boljševiki. Začetkom leta 1921. pa je nastopil krah.

Zaloge kovin so propadale takole: 1. jan. 1918 l. je imela Rusija še 44 milijonov pudov (100%) različnih kovin. 1. jan. 1921 leta jih je ostalo še 8.399.000 pudov (18,1%), začetkom 1922 leta pa jih sploh ni bilo več. Pridobivanje železa je bilo izraženo v nastopnih številkah: tekem 1913 leta 257.398.000 pudov, v 1920 letu pa 6.133.000 pudov ali 2,4% celokupne letne količine pred vojno. Sirovine za tekstilno industrijo, ki so bile nekoč ponos Rusije, so popolnoma izostale, pridelovanje je bilo postopoma za 50 let nazaj. Tako je n. pr. pridelala Rusija 1916 leta 4.260.000 pudov, 1917 leta 3.120.000 pudov 1920 leta 806.000 in 1925 leta 840.000 pudov tekstilnih sirovin. Te številke so zanimive, ker kažejo, da je bila ta industrija v Rusiji na isti stopnji kakor sedaj pri boljševikih že pred 53 leti. To so približni rezultati podržavljene industrije v sovjetski Rusiji, kjer je obveljalo glavno Ljenuovo geslo: kradlji nakradeno! V boljševiških rokah se je industrija odlikovala zlasti s slabo organizacijo, da ne govorimo o nelzemnih izdatkih, korumpirani administraciji, pomanjkanju pravilne kalkulacije birokratizmu zlorabah itd. Dočim se je vrednost sirovin s človeškim delom povečala 1914 leta 3,37 krat, je izgubila l. 1919 že 14% svoje prvotne vrednosti. Iz enote sirovega materiala se je dobilo v juniju l. 1914 1,30 izdelkov, v juniju l. 1919 pa samo 0,58. Koncem koncev je bila vrednost industrijskega izdelka manjša, kakor pa izdatki za prevoz in delavske plače.

V teh razmerah sovjetsko gospodarstvo in državna industrija ni mogla napredovati. Doživela je svoj krah, ki je prisilil Ljenua k bridkemu priznanju. Ze na XI. kongresu komunistične stranke je v svojem govoru izjavil, da je misel o graditvi nove človeške družbe s komunističnimi rokami docela otroška. Narodno gospodarstvo lahko upravljamo samo tedaj, ako ga bomo znali stvoriti s tujnimi rokami, z rokami buržuazije, ki je bolj kulturna kakor mi. Ta misel je bila pozneje deloma podlaga »nepa«, ko je Ljenu koncem l. 1921 poskušal, da vpostavi in pospeši industrijsko življenje. Toda samo neznačen umik na tej fronti ni zadostoval: nova sovjetska industrija, dasi organizirana v truste, je po kratkem okrevanju nadaljevala svojo pot navzdol. Uradni podatki, o katerih je govoril Trockij na XII. kongresu kom. stranke, pričajo, da je sovjetska Rusija l. 1923 izdelovala 4 do 6 krat manj, kakor pred vojno, in sicer ne glede na znameniti »nepa«.

Je pa še nekaj bolj strašnega in nerazdružno zvezanega z industrijskim življenjem. Rapido padanje vrednosti življenjskih potrebščin je poostrolo nezadovoljnost kmetijskih mas s sovjetsko vlado in pospeševalo protirevolucionarno energijo. Cene živil v zlatu so začetkom l. 1923 3 krat nižje kakor pred vojno. Po podatkih statističnega glasila št. 1. za l. 1923, ki ga je izdal finančni komisariat, se je kupoval funt ali aršin ruskemu kmetu najpotebnejši industrijskih izdelkov z rženo moko in sicer:

	leta	funt moke
1 funt soli	1913	0,33
1 funt soli	1923	1,76
1 funt sladkorja	1923	4,33
1 funt sladkorja	1923	22,79
1 aršin kotenine	1913	4,33
1 aršin kotenine	1923	16,17

Nezadovoljnost seljakov vznemirja sovjetske politike bolj, kakor skrito sovražstvo gladojočega tovarniškega proletariata. Ruski kmet namreč se zna tudi upreti. Lakota kot kruti zaveznik boljševizma, ni zlomila gigantske moči kmetijske prebivalstva. Z druge strani pa je dobil ruski mužik, ki je posedoval l. 1920 v 32 gubernijah 97,3% rodovitne zemlje, s tem, da je zmanjšal zasejano ploščev, najmočnejše orožje proti moskovski vladi. Cene živil in drugih poljedelskih pridelkov, nesorazmerno nizke v primeri s cenami industrijskih izdelkov, so povzročile v državi nevarno krizo, ki je začetkom letošnjega leta znova napolnila Ljenuovo glavo s težkimi skrbmi. Industrija je še vedno delala z deficitom, živela je na račun državnega budžeta, budžet pa je črpal svoje sile iz poljedelskega gospodarstva. Pomočnik finančnega komisarja Vladimirov je bil odkrito-

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 14. novembra 1923.

»Jadranska straža« in hrvatska javnost.

Nedeljski »Obzor« prinaša članek o »Jadranski straži«, ki pomeni, natančno analiziran, prodorno kritiko sedanje hrvatske politike in učinkovito obsojbo njenega pasivnega, obstrukcionističnega in opozicijskega zadržanja na pram državni celini, kakor tudi na pram realnim interesom takozv. hrvatskih pokrajin.

»Obzor« jemlje na tarčo, kakor rečeno »Jadransko stražo« in njene cilje, pokazujoč na celo vrsto krasnih nalog, katere naj bi »Jadranska straža« uresničevala. Pravi, da je hvalevredno in potrebno, da »Jadranska straža« propagira idejo obrane naše istočne obale na Jadranu. »J.« naj »brani interese naroda in države«, naj čuva »nacionalni značaj vseh naših krajev«, naj podpira »gospodarsko aktivnost in nacionalnost... Celo naša obala je ogrožena od Italijanov.« »Obzor« priporoča nato »Jadranski straži«, da dela propagando med Srbi za Jadran! Zagrebški člankar trdi, da so Hrvati »onaj bedem, preko kojega Italijani ne čez proci na Balkan!« V vseh teh stvarih je treba »organizacije, pobude, kritike i zahtjeva«, ki naj se stavijo — vladi in njeni saobračajni politiki! Treba melioracijskega dela, propagande za turistiko od Sušaka do Učinja, za agrikulturo, za boljše izkoriščenje prirodnih zakladov dinarskega teritorija! »Obzor« obžaluje, da je nekdo »Srbov fiksiral pogled na Solun in da ne pomisli, kako je hrvatsko primorje njihovo morje, da smo si bratje in prijatelji!« Po eni strani treba pobliži Italijanski vpliv v vseh granah javnega življenja, po drugi pa pridobivati Srbijance za te kraje, toda ne kot gospodarje in osvajače, nego v smislu razumevanja in podpiranja! Vse to v korist »zajedničke domovine«.

Priznati moramo, da so ta izvajanja zagrebškega »Obzora« lepa in tako nenadejana, da jih kar ne razumemo. Vpričo idealne lekcije, ki jo »Obzor« daje čisto privatni ustanovi zasebnega društva, se po pravici vprašujemo, zakaj »Obzor« in vsi Hrvati teh nalog sami ne propagirajo, zakaj njihovi poslanci tega plemenitega poslanstva ne uvidevajo, zakaj njihova politika ni graditeljna, pozitivna, aktivna, zakaj se ona ne posveti pridobivanju države za Dalmacijo, zakaj ona ne propagira idejo bratstva in dela za dalmatinske melioracije, za boljše železniške zveze, za hotelsko industrijo, zakaj ona ne odvrača Srbov od Soluna in jih pridobiva za jadransko orijentacijo jugoslovenske države? Zakaj lepi Zagreb nikdar ne skliče protestnega zborovanja zoper italijansko kolonizacijo Dalmacije, zakaj v narodni skupščini ali na vladi ne skušajo pridobiti države in Srbov posebej za svoje ožje pokrajinske cilje, za potrebe in interese takozv. hrvatskih krajev? Vsa hrvatska politika pa je nasprotno izgrešeni afekt brez kakršnekoli pozitivne, premišljene poteze! Ali ni sramotno, zahtevati od privatne ustanove, da izvršuje, kar bi moral delati politični mozeg hrvatskega naroda?

V »Obzoru« so tedaj priznali skupne dolžnosti, ki bi jih morala izpolnjevati sodobna hrvatska politika, ki jih pa le-ta noče oficijelno priznati ter jih brezvestno pušča v nemar! Vidi se torej, da je »Obzorov« izpad proti »J.« krepka, obenem rodoljubna lekcija vsem hrvatskim opozicijskim krogom in politikom, katerim b imogeli iz istih nagibov dodati še celo vrsto, tičočih se realnih hrvatskih interesov na Reki, v Istri, v Zagrebu, Banatu, dalje lekcije, ki bi se nanašale na zapuščeno hrvatsko selšstvo, vinogradništvo, poljedelstvo, industrijo, obrt, umetnost itd.

Kadar smo zagovarjali realno hrvatsko politiko, so nam »Obzor« očitali sovražnost do hrvatstva. Upamo, da se to v bodoče po tem soglasju glede »J.« poboljša in začne z nami pledirati za aktivno hrvatsko politiko in s tem za konsolidacijo skupne države in njene notranje ter zunanje moči.

— **Hipotekarna banka jugoslovenskih hranilnic.** Dne 7. t. m. se je vršil izredni občni zbor teke bančnega zaveda, na katerem naj bi se bil razčistil spor, ki se vleče že od poletja. Glavna točka dnevnega reda je bila odpoklic sedanjega upravnega sveta, ki uživa popolno zaupanje glavnih interesentov zavoda naših velikih in naprednih rokah se nahajajočih hranilnic. Proti njim se je sestavila koalicija, ki mora vzbuditi najzvišnejše začudenje. Predstavniki SKS, ki gospodari danes v Zvezi slovenskih zadrug, katera poseduje 40 % delnic Hipotekarne banke, so se namreč zvezali s klerikalci in gerentom ljubljanske Mestne hranilnice, vladnim svetnikom Špornom, ki stoji popolnoma pod vplivom klerikalne stranke. Grdo nakano so preprečili zastopniki hranilnic, ki so solidarno in s protestom zapustili občni zbor ter ga napravili nesklepčnega. Odkrito obžalujemo,

da so se zastopniki kmetijev dali speljati od klerikalcev na led ter slo rabiti ta korak, ki je za lepo procvitajoči zavod strajno škodljiv. Nastop te koalicije je namreč preprečil, da bi bila banka zvišala svoj kapital, kar je nujno potrebno, ako si hoče pridobiti pravico reeskomptnega kredita pri Narodni banki. Druženje s klerikalci rodi vedno slabe sadove. Tudi gospodje od SKS so morda medtem že uvideli, da je najgrša nehalnost plačilo klerikalcev. Dogodki pri neki veliki stanovski organizaciji to v polnem obsegu potrjujejo. Zato caveat consules. Napredna javnost brez razlike strank nikdar ne bo odobrvala postopanja, kakršna so si izbrali gospodje od SKS pri tej priliki. Mi ga s širokega vidika splošnih naših prednih interesov obžalujemo in grajamo.

— **Bolezen ministrskega predsednika.** Po poročilih iz Beograda je zadnje dneve ministrski predsednik Nikola Pašić lahko obolel. Prehladil se je in mora na maset zdravnikov ostati v postelji. Včeraj je predsednika na njegovem stanovanju obiskalo več ministrov.

— **Ureditev obmejnega prometa.** Iz Gradca poročajo: Okrajno glavarstvo v Radgoni objavlja: Z odobrenjem štajerske deželne vlade se glede kontrolnih izkazov inozemcev v obmejni coni izdaja naslednja naredba: Na podlagi dne 23. februarja 1922 med avstrijsko in jugoslovensko vlado sklenjenega sporazuma o obmejnem prometu je bila določena 10 km obmejna zona, enako široka na obe strani. Prebivalci v tej obmejni coni potrebujejo za prekočenje meje le enostavno potrdilo o identiteti. Da pa se prepreči potovanje tujcev, ki nimajo izkazov, osobito onih brezposelnih, ostane potna kontrolna služba od strani železniške žandarmerije še nadalje v veljavi na progi Solje-Radgona. Potniki morajo imeti na tej progi potne legitimacije kakor potni list, legitimacijsko kartico, domovinski list, orožni list, lovski kartica itd.

— **Vukov spomenik in šolska mladina.** Po odredbi ministra prosvete je višji šol. svet obvestil podrejene šolske oblasti, da ukrenejo vse potrebno, da se bodo med mladino srednjih, strokovnih in osnovnih šol nabirali prostovoljni prispevki za »Vukov spomenik« (za spomenik Vuka Stefanovića Kragjica).

— **Priprave za trgovska pogajanja z Avstrijo.** Na zadnjih razpravah Trgovske in obrtniške zbornice se je obširno razpravljalo o pripravah za pogajanja z Avstrijo zaradi zaključitve trgovinske pogodbe. Posebno pozornost se je posvetilo sestavi naše delegacije in je bilo vsestransko poudarjeno, da treba po znanem odgovoru trgovinskega ministra odločno ponoviti zahtevo, da se pritegnejo za strokovna vprašanja eksperti iz Slovenije. Na vspodbudo gosp. Petovarja se je govorilo zlasti tudi o važnih interesih našega vinarstva in naše vinske trgovine. Po izbrani razpravi je bilo sklenjeno obrniti se brzojavno do ministra Količa, da ukrene, kar je potrebno, da bodo našim delegatom pritegnjeni eksperti iz naše pokrajine za strokovna vprašanja. Po zadnjih poročilih je računati s tem, da prično pogajanja v kratkem ter da se designirani delegatje zadržijo na potu na Dunaj v Ljubljani in konferirajo s tukajšnjimi gospodarskimi krogi o naših potrebah in zahtevah.

— **Deputacija uradnikov pri pravosodnem in finančnem ministru.** Dne 12. t. m. je deputacija uradniškega saveza posetila ministra pravde dr. Periča in finančnega ministra Stojadinovića, da bi intervjuirali pri njih v prilog uradniških zahtev. Oba ministra sta deputacijo sprejela z največjo ljubeznostjo in sta objubilja vse storiti, da se ugodno upravičenim zahtevam uradništva. Kakor beogradske listi pišejo, je deputacija zelo zadovoljna z uspehom svoje intervencije in sodi, da bosta oba ministra skušala ustreči vsem upravičnim zahtevam državnega uradništva.

— **Znanstvenemu društvu za humanistične vede v Ljubljani** je naklonil predsednik zagrebške industrijske zbornice, veleindustrialec g. Vladimir Arko bogato podpora v znesku 50.000 kron.

— **Iz bogov upokojenega učiteljstva.** Pišejo nam: Državno aktivno in upokojeno uradništvo je nezadovoljno radi gmotnih razmer, podanih z uvrstitvijo v nove kategorije. Baš tako smo tudi mi upokojenci iz učiteljskih krogov nezadovoljni radi iz razvrstitve, ker mu ta ne nudi nikakega izboljšanja naših gmotnih razmer in to z ozirom na fiksnost pokojnine, kakor tudi z ozirom na draginske doklade. Mi se smatramo prezirane oziroma naš finančni položaj, ker se nam ne udi sobenega povlika. In vendar smo mi, učti, upokojenci starejšega sistema, najbolj potrebni, da se gmotno zboljšajo naši dohodki, kajti mi smo pošteno odslužili 40 let na učiteljskem in šolskem polju in se moramo s malimi pokojninami boriti za preživljanje ob horendni dragini. Draginja se od dneva do dneva skokoma viša, a naši dohodki so vedno — enaki. — Ne moremo izhajati in se preživljati in moramo poginoti ako nam ne pride čimprej naša pomoč. — Iz vsega kar se danes godi, je razvidno, da naša država oziroma vlada, ni prijateljica učiteljev, a še manj upokojencev. Pa vendar imamo baš mi — upokojenci največ zaslug, da se je naša šolstvo poslopilo na tako visoko stop-

njo in je narod dospel do viške izobrazbe. Učiteljstvo je bilo in je tudi sedaj važan faktor na narodnem polju in vendar se tako malo — ali nič — upravlja. Naša vlada je preskrbela, da so se našim poslancem povisale poslaniške dijete od dnevnih 300 na 300 Din dnevno. Naj bi tudi upravljal naša borna razmera in nam dala vsaj toliko, da bomo mogli živeti in ne svitariti, ker doslej imamo tako slabe pokojnine, da z draginskimi dokladi vred, ne moremo pri naklonskem preživljanju izhajati in živeti. Pisali bi lahko še marsikaj o naši bedi, pa zasedaj naj to sadostuje. Kdor nam lahko pomaga, naj se zgane ter naj nam pomaga. Pojdite vsi merodajni faktori v boj za naš kruh in za našo boljšo bodočnost.

— **Slava stalne vojne bolnice.** Tukajšnja vojna bolnica in bolniška četa dravske divizijske oblasti je proslavila danes ob 11. dopoldne svojo tradicionalno slavo sv. Kozme in Damjana. Kakor vsako leto, tako je bilo tudi letos povabljen mnogo zunanjih gostov iz vojaških in civilnih krogov. Reprezentance je sprejel pri vstopu v bolnico dežurni častnik v lepo okrašenih sobi za moštvo na domačin dr. Rudolf Kobal. Med številnimi uglednimi gosti, ki so se odzvali prijaznemu vabilu, da skupno s ljubljenskim domačinom in bolniškim osebjem proslave ta spominski dan, je bil generalni konzul češkoslovaške republike dr. Otokar Beneš, belgijski konzul g. Dular, zastopnik komandanta dravske divizijske oblasti gen. Živković z zastopniki oficirskega zbora in vojaških zdravnikov, zastopstvo pokrajinske vlade, delegat dr. Savnik, dr. Baltič, deputacija starostvina JSS, dr. Vi Ravnihar in g. Kaizell, rektor univerze dr. Fr. Kidrič, deputacija zdravniškega društva dr. Štamer in dr. Derganc, magistratni ravnatelj dr. M. Zarnik, zastopstvo akademске omladine in drugi vojaški in civilni dostojanstveniki. Domačin dr. Kobal je bil deležen obilnih čestitk in pohvale za vzoren red v bolnici in priskrben sprejem, s katerim je dokazal, kako tesno so vezli med našo narodno vojsko in civilnim prebivalstvom. Službo božjo in rezanje kolača je opravil monsignor go. pod Klobovs, naka je dr. Kobal nagovoril zbrano bolniško osebje. V vznesenih besedah je čestital požrtvovalnemu in marljivemu moštvo, ki tako uspešno vrši višjevo funkcijo s tem da nudi bližnjemu pomoč v boleznih. To delo, ki ga je opravljala bolniška četa vedno z največjo požrtvovalnostjo in nesebičnostjo, je danes tem večje važnosti, ker živimo v svobodni nacionalni državi in skrbimo za svojo vojsko kot zaščitnico tako težko izvojevane svobode. V nadi, da bo šlo moštvo dalje po isti plemeniti poti in da mu bo stalo kot svojemu predstojniku vedno ob strani, kadarkoli bo treba pomagati bližnjemu v nesreči je pozval govornik navzoče, naj zakličejo: živel naš vrhovni poveljnik kralj Aleksander I! Goda dravske divizijske oblasti pod vodstvom kapelnika dr. Čerina je zaigrala državno himno, naka je domačin povabil goste v posebno sobo, kjer je bila prirejena zakuska. Tu se je razvila živahna zabava, ki je potekala v animiranem medsebojnem občevanju. Bolniško moštvo pa je imelo svojo zabavo s koštrunom na raznju.

— **Vandalizem.** S.P.D. je pred kratkim prav lepo obnovilo markacijo čez Golovec na Orle. Leni rdeči krog z daleč vidnimi belimi pikami v sredi pa gotovo niso vsi čisti tistim zlikovcem, ki jim je največje veselje, delati škodo SPD. Toliko da se je posušila barva. Že so tam nad Rudnikom z nekimi ostrimi rezilom posneli znamke z ljubja in jih razmetali po potu. Za markacijska znamenja služijo sedaj globoke rane na drevesih. Takim divjakom ne zaležejo nič niti svarsila, niti lepi nauki. Edino mazilo bi bila šiba. Ker pa malopridneža ni mogoče zalotiti pri delanju samem in ga takoj eksemplarčno kaznovati, naj bi SPD markiralo pota najmanj 2,5 m visoko od tal. Lestvice hudobneži menda vendar ne bodo nosili v gozd. In če? Gotovo bi jih bilo potem laže zasačiti.

— **Reorganizacija orožništva.** Naše orožništvo, posebno ono na jugu, je bilo formirano na ta način, da so obstojele orožniške enote, v glavnih mestih zbrane brigade. Ta formacija pa se je izkazala kot zelo slaba, vsled česar so kompetentni krogi prišli do sklepa, da je treba bistvene reorganizacije. Predvsem se ustanove orožniške šole. Na reorganizaciji se je delalo že dalje časa, vendar je bila reorganizacija sklenjena šele na konferenci, ki se je vršila v nedeljo v Beogradu v ministrstvu notranjih del in ki so ji prisostvovali ministri Vujičić, načelnik oddelka za javno varnost Lazić, zastopniki vojnega ministrstva, orožniška komanda, general Tomić in zastopnik glavnega generalnega štaba. Kakor je razvidno je projekt o novi formaciji orožništva sestavljen, treba je samo da se sankcionira. Na konferenci se je poleg tega razpravljalo o želji in prošnji prebivalstva z juga, da se kolikor mogoče odpravi šole, da se dvigne prosveta v tamošnjih krajih. Prebivalci na jugu bodo šli učiteljem v tem oziru zelo na roko in jim bodo odstopljena najlepša stanovanja in v nekaterih mestih se s pomočjo vseh meščanov grade celo hiše za prosvetne delavce. Z ozirom na ta dejstva je bilo sklenjeno, da ministrstvo prosvete uvede v južnih krajih najstrožjo akcijo, da se odpo- more neuknemu prebivalstvu. Konferenca, ki se prihodnje nadaljuje, je bila s tem zaključena.

— **Izseljevanje v tujino.** Glasom podatkov izseljenškega komisariata se je izselilo v septembru iz naše države v Ameriko 1035 oseb in sicer 584 moških in 451 žensk. V Ameriko je odpotovalo 549, v Argentino 321, v Brazilijo 89, v Kanado 21, v Avstralijo 24, v Čile 16, v ostale ameriške države pa 705 oseb. Opaža se v zadnjem času večje število izseljencev v Argentino. Od 1. januarja do konca septembra

letošnjega leta se je izselilo iz naše države 4011 oseb, kar je zelo malo, če pomislimo, da je prejšnja leta zapustilo samo Hrvatsko in Slavonijo okrog 70 tisoč prebivalcev. Tujih državljanov se je izselilo iz naše države v Ameriko v istem času 1427. Izseljenški odsek ministrstva za socialno politiko je izdal letos od 16. julija do 16. oktobra skupno 8701 dovoljenje za izseljenje. Od teh odpade na Zedinjene države 5978, Argentino 1491, Kanado 401, Brazilijo 503 Čile 108.

— **Celjske vesti.** Proslava tretje obletnice Rapalla se je v Celju vršila v mali dvorani Narodnega doma v ponedeljek 12. t. m. zvečer. Dvorana je bila polna občinstva, ki je z zanimanjem spremljalo zanimivo predavanje g. prof. Peterlina o pomenu rapalske pogodbe. — Porotno zasedanje. Za četrto letošnje porotno zasedanje pred celjskim okrožnim sodiščem so določeni kot predsedniki porotnega sodišča dvorni svetnik dr. Kotnik, predsednik okrožnega sodišča, sodni nadsvetnik dr. Bračič ter sodna svetnika dr. Premšek in dr. Levčnik. — Cerkev in koncert se bo v nedeljo 18. t. m. ob 16. uri popoldne vršil v kapucinski cerkvi. Priredi ga celjska Glasbena Matica. — Mestni magistrat objavlja razglas glede vrtnih amnestiranih vojaških ubežnikov. — Radi težke telesne poškodbe sta se pred celjskim okrožnim sodiščem zagovarjala Anton Četin ter Anton Glogovšek iz St. Lenarta pri Brežicah. Z nočem sta ranila 2. aprila Ivana Počka in Antona Zorka. Dobila sta Četin 6, Glogovšek pa 4 mesece težke ječe.

— **Mariborske vesti.** Zaslišni tihotapci z milijonskega dinarske vrednosti. Našim obmejnimi organom se je posrečilo pri nočnem vaku Zagreb-Maribor dne 13. zasačiti dva brata premožna industrijsca z imenom Berah iz Pločice (Srbija). Poskušala sta izvoziti v Monakovo večjo množico Sterlingov in Napoleondorov v vrednosti naših Din blizu 1 in pol milijona. — Naplavljenja žrtev Drave. V okolici Ptujja je te dni Drava naplavlila žensko truplo, o katerem se domneva, da je identično s pogrešeno gostilničarko Stramitšich iz Maribora. 60-letno Stramitšichevo so poleg bolezni gnale v obup baje tudi družinske razmere. — Mariborska porota. Zadnje letošnje zasedanje mariborske porote se prične 10. dec. Dosedaj je za porotno zasedanje preseljavali dozorel samo še en slučaj. — Razprava proti Orjuni, ki je bila določena na 15. tm se je preložila na 23. novembra. — Nesreče pri delu. Pri električnem dalnovožnem elektranu Fala dne 12. ponesrečena delavca, glede katerih smo kratko poročali, sta Konrad Rumpfer in Matija Gajs. Nesreča se je zgodila med Laškimi in Celjem. Po novejših vesteh se ni podrl železni dalnovož, nego nesreča je povzročila dvigalo pri postavljanju dalnovož. Druga nesreča se je prigodila na Pragerskem. 12. letnemu Jakobu Sagadinu je voz ozkoizorne železnice, napolnjen z premogom, pri igranju zmekčal desno nogo pod kolenom in mu jo občno poškodoval. Iz Pragerskega so ponesrečenca prepeljali z vlakom v Maribor in od tod v bolnico. — Ranjen ruski kapetan. Ruski kapetan Maks Babič je zadobil v Dravski vojašnici hudo rano z bajonetom v levo stran. Rešilni oddelak ga je iz imenovane vojašnice prepeljal v vojaško bolnico. — Pojevanje nalezljivih bolezni. Po zadnjem uradnem izkazu o nalezljivih boleznih v pretečenem tednu ni bilo nobenih novih slučajev. Od grize v treh slučajih sta ozdravela dva, na škrlatiniki so ostali še prejšnji štirje slučaji.

— **Popravke.** Glede cen hrvatskih vin, ki smo jih objavili te dni od g. Kogojca Ivana v Samoboru se morajo glasiti pravilno 16—23 kron in ne 16—23 Din.

— **Uredba o razvrstitvi in porazdelitvi civilnih uradnikov in ostalih državnih uslužbencev** je priročena v celoti in z vsemi dosedaj razglašeni popravki v Uradnem listu št. 104.

— **Vse industrijske, obrtne in trgovske tvrdice opozarja trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani, da stopi v veljavo z dnem 15. novembra 1923 nov zakon o izmenah in dopolnitvah v zakonu o takсах in pristojbinah, po katerem je kolikoval prihodek za izstavitev uvoznih in izvoznih potrdil, nadalje vsedob o izvoru potrdil o protokolaciji št. s kolkom za 5 Din (doslej je 3 Din) ter potrdila sama pa s kolkom za 20 Din (doslej je za 10 Din) Prosilci naj torej prilagajo prihodki s 15. novembrom 1923 s 5 Din kolkovanim prihodkom št. 20 Din v kolkih za vsako potrdilo Zbornična taksa za vsako potrdilo po 5 Din ostane še nadalje ista in jo je prilagati prošnjam v gotovini.**

— **Najcenejše in najnovejše obleke** se dobe samo Selenburgova ulica št. 3, pri tvrdki Gričar & Mejač.

Kar je dobro, ne more biti najcenejše!

Zlatorog-milo se izdeluje iz najboljših sirovin, torej za vsako perilo največje koristi Brez truda naredi perilo snažnobe, kljub neznatni uporabi. — V vsaki trgovini lahko dobite Zlatorog-milo!

— **Naše cenjene naročnike,** ki so prejeli konec meseca oktobra položnice prošimo, da točno pošljejo zapadlo naročnino, ker bi bili nebluho primorani vsem z nakaslecom dopolniti liste ustavitelji dne 23. novembra t. l. Kdor slučajno ni prejel položnice, blagovito jo v odprtem listu reklamirati, to je prosto vsake poštine.

— **Vsem tovarišem in tovaršicam** pri usposobljenostnem izpitu! Pred odhodom na službena mesta se v sredo 14. tm. ob 19. uri v restavraciji »Pri Roži« (Zidovska ulica 1) poslovimo! — Eden za vse!

— **Opozarjamo cenjeno občinstvo,** da prebere obilno vseh kino-podjetij v Ljubljani, prirečeno v današnjem listu v isetranem delu. Primorana so dne 19. tm. zavržiti in prenehati s predstavami, ker jim je mestni magistrat naprtil 25% davka in onemogočil po eno predstavo na dan.

— **Z Rake pri Krškem** nam pišejo: Pretekli teden je tu na zastrupljenju krvi nepričakovano umrl posestnik gostilničar in mesar g. France Hraštink, ožji sorodnik veletrca Vinka Bona iz Krškega ter posestnika in gostilničarja Lav, Bučarja iz Kostanjevice. Pokojnik je bil blaga duša in odkrit značaj, dober gospodar in priden obrtnik. V javnem življenju je bil vnet član Sokola in obilno naprednik. Jedva 30 let star je na Martinovo nedeljo moral na nepopravno pot, kamor ga je v mnogobrojni in številni spremljalo kineto. J. d. d. članstvo sokolskih društev z Rake Bučke, Krškega in Kostanjevice s praporom ter mestna gasilska gasila kostanjevskega občinskega odbora, učiteljstvo in mnogo domačega ljudstva. Zaprta mater in sestr. Blag mu spomin, ostalim nam sočutje!

— **Krivo maskevanje.** V Sapu, okraj Šmarje pri Grosupnem, se je včeraj 13. t. m. odigral krvav dogodek. Ivan Kramar, 30 letni posestnikov sin je opazil, da Fran Bučar iz Sela seka v njegovem gozdu drevje. Kramar je pristopil k njemu in mu prepovedal sekanje. To pa je Bučarja strahovito ujezilo. Navajal je s sekro na Kramarja in ga udaril z neno ostrino štirkrat po hrbtu. Težko razmeraznena se prepehali slednjeza v ljubljansko bolnico, vendar ni upanja, da okreva.

— **Uboj v Novem mestu.** V nedeljo na Martinovo je v gostilni Kastelle v Novem mestu poplaval večja družba fantov iz bližnje okolice. Družba je bila razdeljena na dve skupini, ki sta se kmalu začeli sovražno meriti med seboj. Od vina razburjeni duhovi so vzkipeli, prišle so psokve in končno je nastal pretep, ki je tudi zahteval smrtno žrtev. Brata Franc in Janez Glavič, ki sta v ostalem najhujše razsajala, sta se oborožila s krepelci in udarila na levo in desno. Pri tem je bil po glavi udarjen Alojzij Vrčak, ki je stonil, nič hudega sluteč, v trenutku najhujšega pretepa v gostilno. Udarci je bil tako silen, da je Vrčak padel v nezavest in je kasneje v novomeški bolnici podlegel poškodbam. Tudi ostali fantje so dobili manjše poškodbe. Red so šele vspostavili oroniki, ki so razvodili priretnolice se skupini in aretirali najhujše razsajalce.

— **Težke poškodbe.** Zletel Jos. 70 letni zasebnik iz Jenkove ulice, je bil v Komenskoga ulici 13. tm. ob 16. povzeto od nekega neznanega voznika. — Fran Dreksler, 16 letni posestnikov sin iz Mavčih pri Kranju, je 13. tm. padel pod težko obložen voz, ki mu je zlomil desno nogo. — V Trbovljah je tovrni vladno podri Marjo Rakar, ženo progovnega čuvalja. Zlomljenih tma več reber. — Delavec Jakob Kranjc, zaposlen pri inž. Kasalu v Zagorju, je 13. tm. padel s stavbenega odra in je dobil težke notranje poškodbe. — Delavec Alojzij Kapus iz Kamnika si je pri delu poškodoval levo oko. Vsi poškodovanci so bili prepeljani v bolnico.

— **Kino Tivoli.** Nocoj zadnjikrat prekrasni drugi del senzacionalnega filma »Pustolovka iz Monte Carla« z naslovom »Marokanske noči«. Posebno ugajajo posnetki iz arene španski bikobor in pa orientalskih afriških mest v mesečni. Jurtr tretji in zaključni del: »Razsoda v procesu Stanley«. V glavni in naslovni ulogi znamenita krasotica Ellen Richter.

— **Kino IDEAL** prične v četrtek 15. tm. do včetrši nedelje 18. tm.) predvajati krasno, globoko v čustva, segajočo dramo »Yvonne Delorme« ali »Dama z tremi imeni«. V glavni vlogi je Priscilla Dean, katera izborna karakterizira ženo udano opijumskim nasladam in alkoholom, ter učinkuje na gledalca naravnost pretresljivo. Drama vsebuje 7 dejanj in je obisk mladini nedostopen.

— **Tesno zaprtje.** Profesor Bamberger, ki je spisal učno knjigo o boleznih srca, je dognal, da je grenčica »Franz-Josef« izborna učinkujoča odvajilo.

— **Prava narodna jed** so bile že pred vojno testenine »Pekate« in kakor vse kaže, je kmalu ne bo hiše med našim ljudstvom, kjer jih ne bi uživali.

— **Od danes naprej nova portugalska, ljubotemski most.** — Gostilna pri Mraku. Rimska cesta štev. 4.

Sedaj pridejo konji na vrsto.

V pariških sportnih krogih vlada velika vznemirjenost zaradi ekaperimenta, ki ga hoče napraviti dr. Voronov, znani »pomajevalec« ljudi. Na inicijativno lista »Liberte« hoče pomladiti stare konjedirke. — Umljivo je, kakaga pomena bi bilo za dirkalni sport, ako bi se stari zmagovalci iz slovečih tekm pomladili. Dr. Voronov pravi, da se to zgodi.

Poljub matere rešil življenje.

Predno so hoteli pogrebci krsto male deklice, umrle v Gittorji v Španiji, zabiti, je pristopila mati in prosila, da ji sme otroka poslednjikrat poljubiti. Pokrov je bil odkrit, in ko se je mati sklonila nad otrokom, je opazila, da se malo premika. Letela je takoj po zdravniku in slednji je konstatiral, da je deklica samo začasnno otrpela. Otrok je kmalu nato ukrepal.

Najnovejša poročila.

VELIKO NEZADOVOLJSTVO MED URADNIŠTVOM.

Minimalno zboljšanje plač.

— Beograd, 14. nov. (Izv.) Na temelju sklepov plenarne seje Udruženja uradniških organizacij so člani glavnega odbora izročili ministru financ resolucije in komunikacije glede ureditve gmojnega položaja. Minister financ je sprva pokazal veliko naklonjenost ter izjavljal, da se mora gmojni stanje državnega uradništva izboljšati. Sedaj pa je v vseh uradniških krogih vzbudila veliko nezadovoljstvo in ogorčenje vest, da je minister financ dal posebni komisijski, ki proučava draginske in druge doklade, nalog, da ima pri določitvi doklad tako postopati, da se zmanjšajo za 25%. Splošno prevladuje sedaj med vsem uradništvom utis, da se bodo njih gmojni položaj na podlagi novega zakona zelo minimalno izboljšal. Zanimivo je dalje dejstvo, da je vojni minister že pred dvema mesecema odredil izplačilo polnih plač oficirjem na temelju novega vojaškega zakona. Sedaj pa zahteva finančni minister od oficirjev vrnitev poviška. V razgovoru Vašega dopisnika s članom glavnega odbora Uradniškega udruženja je slednji pripomnil, da so te vesti točne. Predsednik Udruženja jugoslovenskih železničarjev je omenil, da je finančni minister, ko je organizacija intervenirala pri njem radi plač železničarjem in 20% povišanje onim železničarjem na prosti, izjavil, da ne more dobiti kritja, ker ni kredit za povečanje plač v smislu novega uradniškega zakona dovolj močno fiksiran. Člani uradniških organizacij so opozorili vladu, da vpoštevajo njih zahteve, ker drugače ne morejo prevzeti odgovornosti, da bodo državni uradniki vestno in hitro vršili svoje službe. Železničarji opozarjajo vladu, kakšne materialne izgube zadenejo lahko državo, če se ne ugodni zahtevam železničarjev.

LJUBLJANČAN ODLIKOVAN Z NOBLOVO NAGRADO.

— Gradec, 14. nov. (Izv.) Iz Stockholma 13. tm. javljajo, da je bila tukajšnjemu univerzitetnemu profesorju dr. Preglu priznana Noblova nagrada za kemijo. Univ. prof. dr. Pregel, predstojnik kemijskome-dicinskega zavoda, je bil l. 1869. rojen v Ljubljani kot sin bivšega blaginika »Kranjske hranilnice«. Gimnazijske študije je dovršil v Ljubljani.

DRŽAVNI PRORAČUN.

— Beograd, 14. novembra. (Izv.) Druga sekcija je danes dopoldne pravljala o proračunu ministrstva prosvete. Za dijaštvo, študijske in inozemstvu, je določenih 2 milijona dinarjev, za dijaške učiteljske in 1 milijon dinarjev. Odboren je tudi večji kredit kot podpora revnim književnikom in pesnikom.

POLITIČNA SITUACIJA.

— Beograd, 14. nov. (Izv.) Politična situacija je povsem mrtva. Ministrski predsednik Nikola Pašić je še vedno bolan. Ministri so reševali tekoče resorne posle. V zunanjem ministrstvu so danes prešli iz Sofije v odobrenje protokola, ki se ima dne 20. t. m. podpisati glede konvencij o sporazumu.

TRGOVINSKA POLITIKA NAŠE DRŽAVE.

— Beograd, 14. nov. (Izv.) Minister trgovine in industrije dr. Kojić odpotuje danes v Zagreb, kjer se sestane z vodilnimi hrvatskimi trgovci, industrijci in obrtniki. Minister želi spoznati glavne zahteve in želje, da more vlada jih vporabiti za temelje pri zaključitvi trgovinskih pogajanj s sosednimi državami.

SPORAZUM Z BOLGARSKO.

— Solija, 14. nov. (Izv.) Komisija za sporazum in sestavo petih konvencij med obema državama Jugoslavijo in Bolgarsko je včeraj po petdnevem odmoru zopet pričela z razpravami. V vseh točkah je skoraj že dosežen sporazum in se ima zadevni zaključni protokol dne 20. tm. podpisati, na kar se dotične konvencije predlože v odobrenje merodajnim vladam.

RAZPUST KOMUNISTIČNE STRANKE NA BAVARSKEM.

— Monakovo, 14. nov. (Izv.) Državna korespondenca objavlja, da je državni komisar odredil razust komunistične stranke in zaplenilo vsega njenega premoženja. Vse strankino imetje, denar in druge nepremičnine pripadejo državi v last. Ustanovitve slične stranke je prepovedana. Določeno so tudi visoke kazni.

Iznred sodišča.

— Iz l. 1921. Spril so se v restavraciji »Zlatorog« vojniki s civilisti in zapri je gostilničar sobo, da bi napravil konec prepiru. V gostilni pa je ostal kap. Živojinović, kar je razburilo vojnake, da so navali na vrata in napadli civiliste in stražnike skupno pod geslom »tu je vojska, tu nima policija nič opravila«. Končno jih je policija le ukrotila in odpeljala so jih s kapitanom vred, iz Gosposke ulice. Še le včeraj so bili obsojeni štirje vojnaki po § 95, ker so skupno zoperstavili straži in jo napadli vsak na 3 tedne zaporu.

— Kazen za izsiljevanje. Jože Vehar in Ivan Zakarjšek sta pisala svojemu bivšemu gospodarju nadzorniku savske art. radionice za Bežigradom kap. Ljubo Miladinoviču, da naj jima nakaže pod imenom »Katkik poste restante Ljubljana« v 8 dne 2000 Din, ker sicer ga bosta ovadila radi raznih poneverb eraričnega blaga. Obtožena sta ugotavljala, da sta napravila to iz maščevanja, ker sta bila odpuščena iz službe in nista niti najmanj pričakovala, da jima bo Miladinovič kaj poslal. Pač pa sta šla za vsak slučaj povprašat na pošto. Da se odvadi takih neumnosti, je bil obsojen prvi na 10 tednov, drugi pa na 1 mesec težke ječe.

Razne vesti.

KU KLUX KLAN.

Ku klux klan je naslov tajne družbe, ki igra danes veliko vlogo v Zedinjenih državah severne Amerike. V mnogih krajih je vpliv družbe tako velik, da računajo z njo tudi državne oblasti. V državi New Jersey v mestu Perth Amboy je bila nekoč poklicana policija z gasilci, da bi zabranila mestni organizaciji javno zborovanje. Država New York je izdala zakon, da mora tajništvo družbe uradno registrirati vse člane, ki žive v državi. Mnoge druge ameriške države so napovedale boj tel organizaciji, o kateri se govori, da hoče postati nevidna vlada v državah in Washingtonu. Splošno prevladuje naziranje, da so člani Ku Klux Klana zakrivilili več umorov, osobito linčanja, ki se pogosto dogaja. Družba je, kot rečeno, tajna in je bila ustanovljena v južnih državah takol po državljanski vojni. Že tedaj je družba nastopala z represalijami proti vsakomur, ki se je protivil zakonom ali moralnim pravilom ameriškega naroda. V slučaju kršitve teh pravil člani družbe niso čakali na zakonito proceduro, nego so sodili sami potom sodnika »Lynch«. Združene države so imele že mnogo sličnih organizacij, toda malokatera iz njih si je pridobila toliko članov in uvela od strani uradov in listov, kakor Ku Klux Klan ki ima nad 1 milijon dobro organiziranih članov po vseh ameriških mestih. Mnogi listi, zlasti pa »The World« delujejo na to, da bi vlada to družbo prepovedala češ da ona ne podpira svobodnih institucij marveč jih samo ovira. Tudi drugi listi v prvi vrsti seveda židovski in rimsko-katoliški se jeze na družbo kot protiversko organizacijo. Ne vede na to pa Ku Klux Klan vedno bolj narašča in javno izpoveduje svoje geslo »amerikanizem«. Tedaj ko so newyorški listi največ pisali proti družbi, je v Brooklynu neke nedelje zvečer v protestantski cerkvi opravil pastir službo božjo v krogu Ku Klux Klana. Z druge strani pa listi prinašajo fotografije shodov te družbe, ki se vrše noči pri bakljah in avtomobilnih svetiljkah.

Ku Klux Klan javno izpoveduje svoje cilje in ideje, ki so bile objavljene v uradnem organu kot »Credo Klanov« in sicer: Verujem v Boga in temelje krščanske nabožnosti. Verujem da je cerkev ki ne stoji na temeljih moralne, v posmeh Bogu in človeku. Verujem, da cerkev ki ni pri srcu blagor ljudstva, ni za nič. Verujem v večno loštev cerkve od države. Nisem podložen nobeni tuji vladarju cesarju kralju, papežu ali drugemu politični ali verski kanakliti. Zvest ostanem ameriškiemu pravnemu zakon in svobodi. Verujem v pravični zakon in svobodo. Verujem v zaščito ustave Zedinjenih držav. Verujem da je naša svobodna javna šola temeljni kamen dobre vlade in da so oni ki jo hočejo dezorganizirati, sovražniki naše republike in nedostojni državljanov pravice. Verujem v svobodno govora. Verujem v svobodni tisk, ki ga ne obvladajo politične stranke ali verske sekte. Verujem v zakone in red. Verujem v zaščito našega čistega ž-nstva. Ne

verujem v nasilje mase, toda verujem, da morajo biti izdani zakoni, ki bodo odstranili vzroke tega nasilja. Verujem v bolj tesno vzajemnost kapitala in dela. Verujem, da je treba odklanjati zahteve tujih delavskih agitatorjev. Verujem v omejitve tujega priseljevanja. Sem v državi rojen ameriški državljan in verujem, da imam več pravic, nego tujci. To so torej najvažnejše zapovedi Ku Klux Klana. Zanimive so v toliko, ker je v njih mnogo boljše izraženo in obenem nacionalizma. V Ameriki je več takih tajnih družb, kalit Amerikanec ima sploh rad tajne organizacije. To so večinoma podpora, bratska in dobrodela društva. Največje in najmočnejše pa je društvo »Svobodnih Zidarjev« ki šteje okrog 3 milijonov in ima okrogno bogastvo. Takol na drugem mestu stoji Ku Klux Klan in kakor vse kaže, bo kmalu zavzel mesto prostozidarjev. Nedavno je društvo kupilo v državi Indiji dobro znano »Valparaiso University« za 1 milijon dolarjev. Ta univerza lahko sprejme 5 tisoč študentov, toda že vnaprej se opozarja, da se bodo sprejemali črnci. Židje in katoliki samo za laboratorijske poskuse. Vpliv Ku Klux Klana je od dne do dne večji in vprašanje je sedaj, da li ima družba kako bodočnost ali pa je samo udarec v vodo, kakor so bile razne druge organizacije (White Caps, Black Caps, A. P. A. itd.). Ždi se, da so začeli ta pokret Amerikanci, ki so v času svetovne vojne ugotovili, da se v Ameriki širi vpliv tujcev in nasprotno, da je amerikanizem malodane docela izumrl. Ku Klux Klan bi bil torej kot nacionalistična organizacija nekaj sličnega kot italijanski fašizem.

Carusova vdova se poročila. London-ski listi poročajo, da se je lepa Carusova vdova te dni poročila z nekim škotskim bogatašem. Vdova je bila odvetnica Beniamina, kateri ji ni dovolil poroke s slavnim italijanskim pevcem Carusom. Ko je prišel k njemu Caruso in prosil za roko njegove hčerke, to je bilo l. 1918. mu je rekel odvetnik Beniamin: »Jaz sem nasproten tel poroki radi razlike v starosti med Vami in mojo hčerjo, radi razlike v narodnosti in predvsem radi Vašega artističnega temperamenta«. Caruso se je Beniaminu priklonil in odšel, čez tri dni pa je dobil odvetnik Beniamin obvestilo, da se je njegova hči poročila z italijanskim pevcem Carusom. Pozneje sta se last in let sicer nekoliko sporazumela, ali oče ni nikdar odpustil svoji hčeri, da je poročila Carusa. V svoji oporoki ji je zapustil en sam dolar, svojo lepo hišo v Newyorku vredno 60.000 dolarjev pa je zapustil svoji potrežkinji. Carusova vdova šteje danes 30 let.

Pustolovka - iz Monte Carla -
od 11.-14. II., od 15.-18. III. del
V glavni vlogi **ELLEN RICHTER**
KINO TIVOLI

Glavni urednik:
RASO PUSTOLOVKA
Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

Borzna poročila.

ZAGREBSKA BORZA.

Dne 14. novembra. Sprejeto ob 13.

Navzile temu, da danes potreba po devizah ni bila tako velika kot včeraj, so tečaji vsled nadaljnjega zadrževanja blaga ostali približno isti kot včeraj. V splošnem je bil na deviznem kakor tudi na efektivnem trgu slab promet. Narodna banka je intervenirala le v manjših količinah.

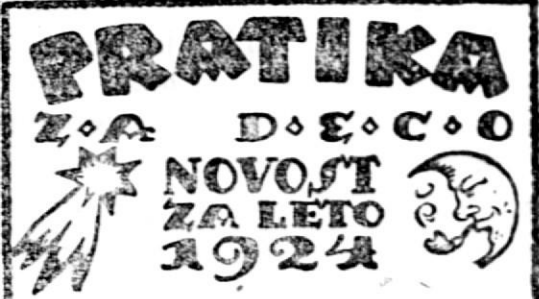
Ob zaključku notirajo:

Devize: Curih 15425—15.475, Pariz 4.85—4.90, London 383.5—385.5, Dunaj 0.122—0.1230, Praga 2.53—2.54, Trst 3.83—3.8375, Newyork 86.75—87.50, Budimpešta 0.46—0.47.

Efekt: 7% invest. drž. posojilo od l. 1921 64—65, Ljubli. kred. banka 205—206 l. hrv. šted. Zagreb 985—1000, Slav. banka Zagreb 107—108, Hrv.-slav. zem. hip. banka Zagreb 92.5—100, Hrv. esk. banka Zagreb 101, Jugoslav. banka Zagreb 149—150, Trbov. prem. društvo 870, Eksploatacija 225, Sečerana 2400—2410, Slavonija 210—212, Nar. šum. industr. 1660—1625, Guttman 153, Valute: dolar 86—86.5, lira 378.

INOZEMSKA BORZA.

— Curih, 14. nov. (Izv.) Današnja predborza: Beograd 6.575, Amsterdam 215.60, Newyork 569.50, London 24.92, Pariz 31.75, Milan 24.82, Praga 16.43 1/4, Budimpešta 0.0302, Bukarešta 2.92, Solija 4.80, Dunaj 0.0080, avstr. žig. krone 0.0080.

Slike narisal akad. slikar **M. Gaspari.**
Besedilo zložil **Tone Gaspari.**
Krasno umetniško in literarno delo za mladino izide koncem novembra t. l. v založbi Zvezne tiskarne in knjigarne v Ljubljani.

Cena po Din 25.—, v luksurni izdaji po Din 30.—, v prenotaciji do 20. novembra t. l. po Din 20.— odnosno Din 25.—.

Poština posebej po Din 1.— odnosno za luksurno izdajo po Din 1.50—, za inozemstvo dvojna poština.

Prenotacije in naročila sprejema

Zvezna knjigarna,
Ljubljana, Marijin trg 8.

Svarilo!

Ne kupujte kamarn, sukno in drugo modno blago, predno si ne ogledate najdovršenejših čeških in angleških izdelkov pri

LENASI & GERKMAN, LJUBLJANA.

Mladi elektro-inženerji

z dovršeno akademsko izobrazbo se sprejmo pri električnem velepodjetju. Pogoji: Jugoslovansko državljanstvo in popolno obvladanje slovenskega in nemškega jezika. Pisemne ponudbe s prepisni spričeval, življenjepisom, sliko in zahtevno plače je vpsolati pod »Elektro-inženerji« na Aloma Company, Ljubljana. 12076

Pozor damski frizerji!

Zelim prodati svoj dobro uveden in renomiran, v glavni ulici Novega Sada (Hotel »Kraljica Marija« se nahajajoči

damski frizerski salon

ter iščem za to resen par (moža in ženo), ki sta popolnoma večša v tej stroki. Obrt oddam proti kavčiji ter se lahko takoj prevzame.

VOJIN DOBRENÖV, damski frizer, NOVI SAD

Pozor trgovci!

Z novim letom oddam trgovino z mešanim blagom vsled boleznj z vsem inventarjem in zalogo za dobo 10 let v najem. Stanovanje na razpolago. Trgovina se nahaja v bogatem industrijskem kraju na Kranjskem. Detajlni letni promet znaša Din 2 milijona. Potrebni kapital samo Din 250.000.—. Ostanek po dogovoru. Ponudbe je poslati na upravo Slov. Naroda pod »Resni reflektant-11819«.

Novosti v damskih klobukih

klobučevine in v vseh modnih barvah.

Najnižje cene!

Največja izbira!

modni salon

Stuchly-Maške

Ljubljana, Zidovska ulica 3

STEZNIKE

(moderco)

po životni meri priporoča

Ana Hutter

Dunajska cesta 6-II

v hiši lekarnar Piccoli.

Tvornica keksov

V. BIZJAK & drug

Rogaška Slatina

odda zastopstvo

za celo Slovenijo.

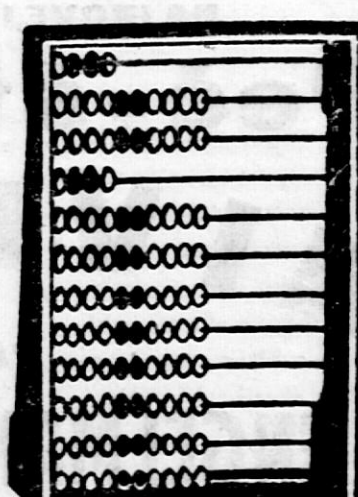
Reflektira se samo na agilne in dobrovoljne osebe, ki naj svoje ponudbe pošljejo direktno na gorjenje tovarno. 12078

Ruska računalna

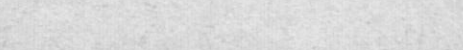
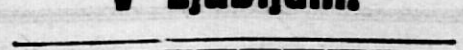
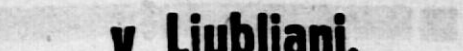
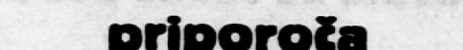
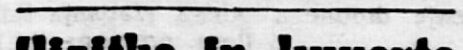
izdeluje tovarna

MILAN AUMAN IN DRUG,

KRŠKO, Slovenija, Jugoslavija.

Priljubljena po svoji prvotni kvaliteti in izdelavi. Cena s poštino Din 70.— za komad. Ne zamenjajte našega izdelka z drugimi slabimi fabrikati.

Elektro - monter

popolnoma samostojen, vešč vseh del pri gradnji krovnih omrežij, vodov, nizke in visoke napetosti, sklopov naprav in dr. Pogoj: jugoslovansko državljanstvo ter znanje slovenskega in nemškega jezika.

Pisarne ponudbe z navedbo plačilnih pogojev je poslati na: A. E. G. UNION, jugoslov. d. d. za elektriko, CELJE, Kocanova ul. 2.

Ali že veš novico?
10-20% popusta

dobiti pri
A. Sinkovic nasl. R. Soss
Ljubljana, Mostni trg 10

Tvrška
R. Miklauc
Ljubljana, Ljugarjeva - Medena ulica in Pred Škofijo
priporočila svojo bogato zalogo
v moškem blagu
kakor suknu, ševju za površnike in raglane, kamgarnu za obleke in modne hlače, double škofu za zimске suk-njče in površ-nike.

Industrijalci in obrtniki, pozor!

Razprodaja.

Radi reorganizacije in preureditve podjetja se bo dne 16., 17. in 18. novembra ugodno prodalo več raznih

mizarskih in kovaških strojev

kakor razne stružnice, žage (Bandsäge), vrtni stroji, „Ajax“ kladiva, „Beche“ kladivo, „Topham“ jermen, kopirni stroji, raznovrstno orodje za kovače, ključavničarje, mizarje itd.

Predmeti se lahko ogledajo že pred prodajo pri

Tvornica kola i industrija drvene robe d. d., Maribor (Tezno).

SINGER ŠIVALNI STROJI

Na celim svetu znani kot najboljši.

Podružnice in zastopstva v vseh mestih

LJUBLJANA, Selenburgova ulica šte. 3.

Centra za državo S. U. S. ZAGREB, Maršičeva ulica br. 5, II. kat.

Jugosl. importno in eksportno podjetje
ING. RUDOLF PECLIN.

Stroji za vsako industrijo, lesno in kovinsko; poljedelski stroji in orodje; lokomobile in motorji; vsi vrsti stiskalnice; veletrgovina železa za stavbene in konstrukcijske svrhe. — Tovarna poljedelskih strojev, livarna za železo in kovine F. FARIC iz deluje vse predmete iz tega železa v vsaki množini in velikosti točno po modelih, armature iz medij in kovin za vsako potrebo, izvezenih tu v Ljubljani, še manj pa v ino-zemstvu.

Ljubljanska kino-podjetja so bila že več mesecev pasivna in bi mogoče sedaj v zimski dobi, ki je za kino-podjetja radi večjega obiska bolj povoljiva, se deloma krila za izgubo prejšnjih mesecev, kar pa je sedaj preprečena občina s povišanjem vselikega davka in pokrajinska uprava z vsiljenjem še podvojenega stroja. Občutno izgubo na dohodkih trpe kino-podjetja že tak radi tega, ker je bila mestna elektrarna primorana ukiniti dobavo toka za popoldanske predstave v skladu s pomanjkanja toka.

Slavno občinstvo naj blagovoli te razloge upoštevati in podjetnikom ne šteti v zlo ta korak, v katerega so bili iz gornjih razlogov prisiljeni. Kakor hitro se bodo razmere v tem pogledu pridrugačile in se nam bodo od občine odmeril dohodek pravilen vselikega davka in kakor hitro bo de pokrajinska vlada ukinita vsiljenje podvojenega stroja, bo de zopet pričel takoj redno obratovanje.

Ljubljana, dne 14. novembra 1923.

Kino „Ideal“ Kino „Tivoli“
Kino „Ljubljanski dvor“ Kino „Matica“

„Color“
najboljša, neškodljiva BAR-VA ZA LASE.
Glavna zaloga drogerija A. KANC, Ljubljana. — Raz- pošilja tudi po pošti. 1922

Najboljši premog, drva in ogelje
kupite najceneje pri
Družbi ILIRIJA
LJUBLJANA, Kralja Petra trg 8. Telefon 220. 2243

CEMENT
primo Portland
domačih in dalmatinskih
tvornic po konkurenčnih ce- nah stalno na zalogi pri
I. Pestotnik in drug
Ljubljana, Dunajska cesta 33
„BALKAN“. — Int. telefon 300. 11455

PHILIPS ARGENTA

Obločnica, ki se
cela sveti ne ško-
duje očem in ne
dela ostre senice.

MALI OGLASI

Prodam
za vožnjo in tek. — Po-
izve se: J. Černe, Dunaj-
ska cesta 28. 12.005

Lovsko ptičarko,
resasto, čistokrvno, pro-
dam. — Novi Vodmat
št. 62. 12.067

Proda se štedilnik
(železen) v dobrem sta-
nju za 500 Din. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 12.068

Spalnica,
masivna, hrastov les, se
ceno proda. — Ogleda se
na Vrtači 3, pritličje, 1.
vrata. 12.091

Prodam
za vožnjo in tek. — Po-
izve se: J. Černe, Dunaj-
ska cesta 28. 12.005

Lovsko ptičarko,
resasto, čistokrvno, pro-
dam. — Novi Vodmat
št. 62. 12.067

Proda se štedilnik
(železen) v dobrem sta-
nju za 500 Din. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 12.068

Spalnica,
masivna, hrastov les, se
ceno proda. — Ogleda se
na Vrtači 3, pritličje, 1.
vrata. 12.091

Prodam
za vožnjo in tek. — Po-
izve se: J. Černe, Dunaj-
ska cesta 28. 12.005

Lovsko ptičarko,
resasto, čistokrvno, pro-
dam. — Novi Vodmat
št. 62. 12.067

Proda se štedilnik
(železen) v dobrem sta-
nju za 500 Din. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 12.068

Spalnica,
masivna, hrastov les, se
ceno proda. — Ogleda se
na Vrtači 3, pritličje, 1.
vrata. 12.091

Prodam
za vožnjo in tek. — Po-
izve se: J. Černe, Dunaj-
ska cesta 28. 12.005

Lovsko ptičarko,
resasto, čistokrvno, pro-
dam. — Novi Vodmat
št. 62. 12.067

Proda se štedilnik
(železen) v dobrem sta-
nju za 500 Din. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 12.068

Spalnica,
masivna, hrastov les, se
ceno proda. — Ogleda se
na Vrtači 3, pritličje, 1.
vrata. 12.091

Prodam
za vožnjo in tek. — Po-
izve se: J. Černe, Dunaj-
ska cesta 28. 12.005

Lovsko ptičarko,
resasto, čistokrvno, pro-
dam. — Novi Vodmat
št. 62. 12.067

Proda se štedilnik
(železen) v dobrem sta-
nju za 500 Din. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 12.068

Spalnica,
masivna, hrastov les, se
ceno proda. — Ogleda se
na Vrtači 3, pritličje, 1.
vrata. 12.091

Prodam
za vožnjo in tek. — Po-
izve se: J. Černe, Dunaj-
ska cesta 28. 12.005

Lovsko ptičarko,
resasto, čistokrvno, pro-
dam. — Novi Vodmat
št. 62. 12.067

Proda se štedilnik
(železen) v dobrem sta-
nju za 500 Din. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 12.068

Spalnica,
masivna, hrastov les, se
ceno proda. — Ogleda se
na Vrtači 3, pritličje, 1.
vrata. 12.091

Prodam
za vožnjo in tek. — Po-
izve se: J. Černe, Dunaj-
ska cesta 28. 12.005

Lovsko ptičarko,
resasto, čistokrvno, pro-
dam. — Novi Vodmat
št. 62. 12.067

Proda se štedilnik
(železen) v dobrem sta-
nju za 500 Din. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 12.068

Spalnica,
masivna, hrastov les, se
ceno proda. — Ogleda se
na Vrtači 3, pritličje, 1.
vrata. 12.091

Prodam
za vožnjo in tek. — Po-
izve se: J. Černe, Dunaj-
ska cesta 28. 12.005

Lovsko ptičarko,
resasto, čistokrvno, pro-
dam. — Novi Vodmat
št. 62. 12.067

Proda se štedilnik
(železen) v dobrem sta-
nju za 500 Din. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 12.068

Spalnica,
masivna, hrastov les, se
ceno proda. — Ogleda se
na Vrtači 3, pritličje, 1.
vrata. 12.091

Prodam
za vožnjo in tek. — Po-
izve se: J. Černe, Dunaj-
ska cesta 28. 12.005

Lovsko ptičarko,
resasto, čistokrvno, pro-
dam. — Novi Vodmat
št. 62. 12.067

Proda se štedilnik
(železen) v dobrem sta-
nju za 500 Din. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 12.068

Spalnica,
masivna, hrastov les, se
ceno proda. — Ogleda se
na Vrtači 3, pritličje, 1.
vrata. 12.091

Prodam
za vožnjo in tek. — Po-
izve se: J. Černe, Dunaj-
ska cesta 28. 12.005

Lovsko ptičarko,
resasto, čistokrvno, pro-
dam. — Novi Vodmat
št. 62. 12.067

Proda se štedilnik
(železen) v dobrem sta-
nju za 500 Din. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 12.068

Spalnica,
masivna, hrastov les, se
ceno proda. — Ogleda se
na Vrtači 3, pritličje, 1.
vrata. 12.091

Prodam
za vožnjo in tek. — Po-
izve se: J. Černe, Dunaj-
ska cesta 28. 12.005

Lovsko ptičarko,
resasto, čistokrvno, pro-
dam. — Novi Vodmat
št. 62. 12.067

Proda se štedilnik
(železen) v dobrem sta-
nju za 500 Din. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 12.068

Spalnica,
masivna, hrastov les, se
ceno proda. — Ogleda se
na Vrtači 3, pritličje, 1.
vrata. 12.091

Prodam
za vožnjo in tek. — Po-
izve se: J. Černe, Dunaj-
ska cesta 28. 12.005

Lovsko ptičarko,
resasto, čistokrvno, pro-
dam. — Novi Vodmat
št. 62. 12.067

Proda se štedilnik
(železen) v dobrem sta-
nju za 500 Din. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 12.068

Spalnica,
masivna, hrastov les, se
ceno proda. — Ogleda se
na Vrtači 3, pritličje, 1.
vrata. 12.091

Prodam
za vožnjo in tek. — Po-
izve se: J. Černe, Dunaj-
ska cesta 28. 12.005

Lovsko ptičarko,
resasto, čistokrvno, pro-
dam. — Novi Vodmat
št. 62. 12.067

Proda se štedilnik
(železen) v dobrem sta-
nju za 500 Din. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 12.068

Spalnica,
masivna, hrastov les, se
ceno proda. — Ogleda se
na Vrtači 3, pritličje, 1.
vrata. 12.091

Prodam
za vožnjo in tek. — Po-
izve se: J. Černe, Dunaj-
ska cesta 28. 12.005

Lovsko ptičarko,
resasto, čistokrvno, pro-
dam. — Novi Vodmat
št. 62. 12.067

Proda se štedilnik
(železen) v dobrem sta-
nju za 500 Din. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 12.068

Spalnica,
masivna, hrastov les, se
ceno proda. — Ogleda se
na Vrtači 3, pritličje, 1.
vrata. 12.091

Prodam
za vožnjo in tek. — Po-
izve se: J. Černe, Dunaj-
ska cesta 28. 12.005

Lovsko ptičarko,
resasto, čistokrvno, pro-
dam. — Novi Vodmat
št. 62. 12.067

Proda se štedilnik
(železen) v dobrem sta-
nju za 500 Din. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 12.068

Spalnica,
masivna, hrastov les, se
ceno proda. — Ogleda se
na Vrtači 3, pritličje, 1.
vrata. 12.091

Prodam
za vožnjo in tek. — Po-
izve se: J. Černe, Dunaj-
ska cesta 28. 12.005

Lovsko ptičarko,
resasto, čistokrvno, pro-
dam. — Novi Vodmat
št. 62. 12.067

Proda se štedilnik
(železen) v dobrem sta-
nju za 500 Din. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 12.068

Spalnica,
masivna, hrastov les, se
ceno proda. — Ogleda se
na Vrtači 3, pritličje, 1.
vrata. 12.091

Prodam
za vožnjo in tek. — Po-
izve se: J. Černe, Dunaj-
ska cesta 28. 12.005

Lovsko ptičarko,
resasto, čistokrvno, pro-
dam. — Novi Vodmat
št. 62. 12.067

Proda se štedilnik
(železen) v dobrem sta-
nju za 500 Din. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 12.068

Spalnica,
masivna, hrastov les, se
ceno proda. — Ogleda se
na Vrtači 3, pritličje, 1.
vrata. 12.091

Prodam
za vožnjo in tek. — Po-
izve se: J. Černe, Dunaj-
ska cesta 28. 12.005

Lovsko ptičarko,
resasto, čistokrvno, pro-
dam. — Novi Vodmat
št. 62. 12.067

Proda se štedilnik
(železen) v dobrem sta-
nju za 500 Din. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 12.068

Spalnica,
masivna, hrastov les, se
ceno proda. — Ogleda se
na Vrtači 3, pritličje, 1.
vrata. 12.091

Prodam
za vožnjo in tek. — Po-
izve se: J. Černe, Dunaj-
ska cesta 28. 12.005

Lovsko ptičarko,
resasto, čistokrvno, pro-
dam. — Novi Vodmat
št. 62. 12.067

Proda se štedilnik
(železen) v dobrem sta-
nju za 500 Din. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 12.068

Spalnica,
masivna, hrastov les, se
ceno proda. — Ogleda se
na Vrtači 3, pritličje, 1.
vrata. 12.091

Prodam
za vožnjo in tek. — Po-
izve se: J. Černe, Dunaj-
ska cesta 28. 12.005

Lovsko ptičarko,
resasto, čistokrvno, pro-
dam. — Novi Vodmat
št. 62. 12.067

Proda se štedilnik
(železen) v dobrem sta-
nju za 500 Din. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 12.068

Spalnica,
masivna, hrastov les, se
ceno proda. — Ogleda se
na Vrtači 3, pritličje, 1.
vrata. 12.091

Prodam
za vožnjo in tek. — Po-
izve se: J. Černe, Dunaj-
ska cesta 28. 12.005

Lovsko ptičarko,
resasto, čistokrvno, pro-
dam. — Novi Vodmat
št. 62. 12.067

Proda se štedilnik
(železen) v dobrem sta-
nju za 500 Din. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 12.068

Spalnica,
masivna, hrastov les, se
ceno proda. — Ogleda se
na Vrtači 3, pritličje, 1.
vrata. 12.091

Prodam
za vožnjo in tek. — Po-
izve se: J. Černe, Dunaj-
ska cesta 28. 12.005

Lovsko ptičarko,
resasto, čistokrvno, pro-
dam. — Novi Vodmat
št. 62. 12.067

Proda se štedilnik
(železen) v dobrem sta-
nju za 500 Din. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 12.068

Spalnica,
masivna, hrastov les, se
ceno proda. — Ogleda se
na Vrtači 3, pritličje, 1.
vrata. 12.091

Prodam
za vožnjo in tek. — Po-
izve se: J. Černe, Dunaj-
ska cesta 28. 12.005

Lovsko ptičarko,
resasto, čistokrvno, pro-
dam. — Novi Vodmat
št. 62. 12.067

Proda se štedilnik
(železen) v dobrem sta-
nju za 500 Din. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 12.068

Spalnica,
masivna, hrastov les, se
ceno proda. — Ogleda se
na Vrtači 3, pritličje, 1.
vrata. 12.091

Prodam
za vožnjo in tek. — Po-
izve se: J. Černe, Dunaj-
ska cesta 28. 12.005

Lovsko ptičarko,
resasto, čistokrvno, pro-
dam. — Novi Vodmat
št. 62. 12.067

Proda se štedilnik
(železen) v dobrem sta-
nju za 500 Din. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 12.068

Spalnica,
masivna, hrastov les, se
ceno proda. — Ogleda se
na Vrtači 3, pritličje, 1.
vrata. 12.091

Prodam
za vožnjo in tek. — Po-
izve se: J. Černe, Dunaj-
ska cesta 28. 12.005

Lovsko ptičarko,
resasto, čistokrvno, pro-
dam. — Novi Vodmat
št. 62. 12.067

Proda se štedilnik
(železen) v dobrem sta-
nju za 500 Din. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 12.068

Spalnica,
masivna, hrastov les, se
ceno proda. — Ogleda se
na Vrtači 3, pritličje, 1.
vrata. 12.091

Prodam
za vožnjo in tek. — Po-
izve se: J. Černe, Dunaj-
ska cesta 28. 12.005

Lovsko ptičarko,
resasto, čistokrvno, pro-
dam. — Novi Vodmat
št. 62. 12.067

Proda se štedilnik
(železen) v dobrem sta-
nju za 500 Din. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 12.068

Spalnica,
masivna, hrastov les, se
ceno proda. — Ogleda se
na Vrtači 3, pritličje, 1.
vrata. 12.091

Prodam
za vožnjo in tek. — Po-
izve se: J. Černe, Dunaj-
ska cesta 28. 12.005

Lovsko ptičarko,
resasto, čistokrvno, pro-
dam. — Novi Vodmat
št. 62. 12.067

Proda se štedilnik
(železen) v dobrem sta-
nju za 500 Din. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 12.068

Spalnica,
masivna, hrastov les, se
ceno proda. — Ogleda se
na Vrtači 3, pritličje, 1.
vrata. 12.091

Prodam
za vožnjo in tek. — Po-
izve se: J. Černe, Dunaj-
ska cesta 28. 12.005

Lovsko ptičarko,
resasto, čistokrvno, pro-
dam. — Novi Vodmat
št. 62. 12.067

Proda se štedilnik
(železen) v dobrem sta-
nju za 500 Din. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 12.068

Spalnica,
masivna, hrastov les, se
ceno proda. — Ogleda se
na Vrtači 3, pritličje, 1.
vrata. 12.091

Prodam
za vožnjo in tek. — Po-
izve se: J. Černe, Dunaj-
ska cesta 28. 12.005

Lovsko ptičarko,
resasto, čistokrvno, pro-
dam. — Novi Vodmat
št. 62. 12.067

Proda se štedilnik
(železen) v dobrem sta-
nju za 500 Din. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 12.068

Spalnica,
masivna, hrastov les, se
ceno proda. — Ogleda se
na Vrtači 3, pritličje, 1.
vrata. 12.091

Prodam
za vožnjo in tek. — Po-
izve se: J. Černe, Dunaj-
ska cesta 28. 12.005

Lovsko ptičarko,
resasto, čistokrvno, pro-
dam. — Novi Vodmat
št. 62. 12.067

Proda se štedilnik
(železen) v dobrem sta-
nju za 500 Din. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 12.068

Spalnica,
masivna, hrastov les, se
ceno proda. — Ogleda se
na Vrtači 3, pritličje, 1.
vrata. 12.091

Prodam
za vožnjo in tek. — Po-
izve se: J. Černe, Dunaj-
ska cesta 28. 12.005

Lovsko ptičarko,
resasto, čistokrvno, pro-
dam. — Novi Vodmat
št. 62. 12.067

Proda se štedilnik
(železen) v dobrem sta-
nju za 500 Din. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 12.068

Spalnica,
masivna, hrastov les, se
ceno proda. — Ogleda se
na Vrtači 3, pritličje, 1.
vrata. 12.091

Prodam
za vožnjo in tek. — Po-
izve se: J. Černe, Dunaj-
ska cesta 28. 12.005

Lovsko ptičarko,
resasto, čistokrvno, pro-
dam. — Novi Vodmat
št. 62. 12.067

Proda se štedilnik
(železen) v dobrem sta-
nju za 500 Din. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 12.068

Spalnica,
masivna, hrastov les, se
ceno proda. — Ogleda se
na Vrtači 3, pritličje, 1.
vrata. 12.091

Prodam
za vožnjo in tek. — Po-
izve se: J. Černe, Dunaj-
ska cesta 28. 12.005

Lovsko ptičarko,
resasto, čistokrvno, pro-
dam. — Novi Vodmat
št. 62. 12.067

Proda se štedilnik
(železen) v dobrem sta-
nju za 500 Din. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 12.068

Spalnica,
masivna, hrastov les, se
ceno proda. — Ogleda se
na Vrtači 3, pritličje, 1.
vrata. 12.091

Prodam
za vožnjo in tek. — Po-
izve se: J. Černe, Dunaj-
ska cesta 28. 12.005

Lovsko ptičarko,
resasto, čistokrvno, pro-
dam. — Novi Vodmat
št. 62. 12.067

Proda se štedilnik
(železen) v dobrem sta-
nju za 500 Din. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 12.068

Spalnica,
masivna, hrastov les, se
ceno proda. — Ogleda se
na Vrtači 3, pritličje, 1.
vrata. 12.091

Prodam
za vožnjo in tek. — Po-
izve se: J. Černe, Dunaj-
ska cesta 28. 12.005

Lovsko ptičarko,
resasto, čistokrvno, pro-
dam. — Novi Vodmat
št. 62. 12.067

Proda se štedilnik
(železen) v dobrem sta-
nju za 500 Din. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 12.068

Spalnica,
masivna, hrastov les, se
ceno proda. — Ogleda se
na Vrtači 3, pritličje, 1.
vrata. 12.091

Prodam
za vožnjo in tek. — Po-
izve se: J. Černe, Dunaj-
ska cesta 28. 12.005

Lovsko ptičarko,
resasto, čistokrvno, pro-
dam. — Novi Vodmat
št. 62. 12.067

Proda se štedilnik
(železen) v dobrem sta-
nju za 500 Din. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 12.068

Spalnica,
masivna, hrastov les, se
ceno proda. — Ogleda se
na Vrtači 3, pritličje, 1.
vrata. 12.091

Prodam
za vožnjo in tek. — Po-
izve se: J. Černe, Dunaj-
ska cesta 28. 12.005

Lovsko ptičarko,
resasto, čistokrvno, pro-
dam. — Novi Vodmat
št. 62. 12.067

Proda se štedilnik
(železen) v dobrem sta-
nju za 500 Din. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 12.068

Spalnica,
masivna, hrastov les, se
ceno proda. — Ogleda se
na Vrtači 3, pritličje, 1.
vrata. 12.091

Prodam
za vožnjo in tek. — Po-
izve se: J. Černe, Dunaj-
ska cesta 28. 12.005

Lovsko ptičarko,
resasto, čistokrvno, pro-
dam. — Novi Vodmat
št. 62. 12.067

Proda se štedilnik
(železen) v dobrem sta-
nju za 500 Din. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 12.068

Spalnica,
masivna, hrastov les, se
ceno proda. — Ogleda se
na Vrtači 3, pritličje, 1.
vrata. 12.091

Prodam
za vožnjo in tek. — Po-
izve se: J. Černe, Dunaj-
ska cesta 28. 12.005

Lovsko ptičarko,
resasto, čistokrvno, pro-
dam. — Novi Vodmat
št. 62. 12.067

Proda se štedilnik
(železen) v dobrem sta-
nju za 500 Din. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 12.068

Spalnica,
masivna, hrastov les, se
ceno proda. — Ogleda se
na Vrtači 3, pritličje, 1.
vrata. 12.091

Prodam
za vožnjo in tek. — Po-
izve se: J. Černe, Dunaj-
ska cesta 28. 12.005

Lovsko ptičarko,
resasto, čistokrvno, pro-
dam. — Novi Vodmat
št. 62. 12.067

Proda se štedilnik
(železen) v dobrem sta-
nju za 500 Din. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 12.068

Spalnica,
masivna, hrastov les, se
ceno proda. — Ogleda se
na Vrtači 3, pritličje, 1.
vrata. 12.091

Prodam
za vožnjo in tek. — Po-
izve se: J. Černe, Dunaj-
ska cesta 28. 12.005

Lovsko ptičarko,
resasto, čistokrvno, pro-
dam. — Novi Vodmat
št. 62. 12.067

Proda se štedilnik
(železen) v dobrem sta-
nju za 500 Din. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 12.068

Spalnica,
masivna, hrastov les, se
ceno proda. — Ogleda se
na Vrtači 3, pritličje, 1.
vrata. 12.091

Prodam
za vožnjo in tek. — Po-
izve se: J. Černe, Dunaj-
ska cesta 28. 12.005

Lovsko ptičarko,
resasto, čistokrvno, pro-
dam. — Novi Vodmat
št. 62. 12.067

Proda se štedilnik
(železen) v dobrem sta-
nju za 500 Din. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 12.068